
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>





Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

Vi ber dig även att:

- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke
Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor
Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla uphovsmärket
Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsätt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsätt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för uphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

Om Google boksökning

Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk <http://books.google.com/>

Princeton University Library



32101 071985301

ASKERBERGS
POPULÄRVETENSKAPLIGA
BIBLIOTEK

BEOWULF

ÖVERSATT AV

R. WICKBERG



F. C. ASKERBERGS BOKFÖRLAGSAKTIEBOLAG
UPPSALA

3512.2914 2

512
914
.2

ASKERBERGS

POPULÄR-VETENSKAPLIGA

Library of
Princeton University.



English
Seminary.

Presented by
Mr. Charles Scribner.

Askerberg's Bordenagsaktiebolag

Uppsala.



ASKERBERGS POPULÄR-VETENSKAPLIGA BIBLIOTEK

5

BEOWULF

EN FORNENGELSK HJÄLTEDIKT

ÖVERSATT AV

RUDOLF WICKBERG

LEKTOR



F. C. ASKERBERGS BOKFÖRLAGSAKTIEBOLAG, UPPSALA

YTTRE VÄR
VÄR
LÄS OCH LÄR



WRETMANS BOKTRYCKERI, UPPSALA 1914

Föreliggande översättning av Beowulfdikten utgavs för 25 år sedan såsom bihang till Västerviks allm. läroverks årsredogörelse för 1888—9. Då denna dikt är en av den forngermanska andens mest storslagna och helgjutna skapelser samt tillika en viktig källa för Sveriges äldre historia och i denna egenskap ofta åberopas av våra arkeologiska och historiska forskare, har det syntts lämpligt att åter utgiva detta försök i en mera lätthanterlig form och — särskilt i fråga om inledningen — i omarbetat skick.

3512
291A
JUL 18 1917

337915



Inledning.

*Beowulf*diktens huvudinnehåll utgöres av hjältens, Beowulfs, strider först med ett sjötroll, omedelbart där-
efter med dettas moder samt slutligen efter en längre
tids förlopp med en eldsprutande drake, som visserligen
liksom de föregående besegras och dödas, men först
efter att ha givit Beowulf banesår.

Inledningen skildrar i korthet den danska furste-
ätten Scyldingarnes stamfader och dennes närmaste
efterkommande. En av dessa, Hroðgar, bygger en
stor mjödsal, Hjort, så kallad därför att dess gavlar
voro prydda med hjorthorn. Denna sal hemsökes
nattetid av ett sjötroll, Grendel, som mördar och upp-
slukar alla som våga vila i densamma. I tolv års tid

varar denna olycka. Den spörjes av den götiske kämpe Beowulf, som beslutar upptaga striden med vidundret, seglar till danariket och vänligt mottages av undersåtar och konung. Han slår sig ned i Hjort; Grendel kommer som vanligt om natten, men övermannas av Beowulf. Stor glädje råder bland danerna följande dag, och rika skänker föräras åt segraren. Men glädjen bytes snart i sorg, ty redan nästa natt kommer Grendels moder att hämnas sin sons död och mördar Hroðgars förtrogne rådgivare. Då beslutar Beowulf att uppsöka detta nya odjur i dess tillhåll, en av fador omgiven och uppfylld sjö, dyker till botten och överväldigar även modern efter en förtvivlad strid. Ny glädje och nya skänker. Efter väl förrättat värv återvänder hjälten till sin konung Hygelac.

Efter ett långt avbrott finna vi Beowulf sittande på götarnes tron. Då han nått ålderdomen, händer att en tjänare, som flytt för sin herres vrede, finner en drakes håla och däri förvarade skatt. Av denna tager han ett dyrbart käril för att därmed försona sin herre. Men draken märker snart sin förlust och, upptänd av vild vrede, giver han sig ut om nätterna att utspy eld över landet. Gårdar, även Beowulfs, förbrinna. Då vill denne ännu en gång pröva sin stridskraft, beger sig med ett följe till drakens håla, men utmanar ensam denne till strid. I denna sviker honom hans goda svärd, och han ansättes hårt av draken. Endast en av hans följeslagare, Wiglaf, vågar komma honom till hjälp. Striden fortsättes, Beowulf såras av drakens bitt, men dödar dock denne med sin dolk. Drakens bitt giver döden; före denna får dock Beowulf skåda de härliga skatter han vunnit. De sörjande kämparne resa en väldig hög till hans åminnelse.

Strider med havstroll och draker äro, som bekant, en omtyckt folkdiktning och folkläsnings i skilda länder och från skilda tider. Det mytologiska underlaget för dessa äventyr är givetvis naturmänniskans kamp mot

härjande, ofta övermäktiga naturkrafter, vilka av henne uppfattas som levande väsen. I denna strid söker och vinner hon bistånd av blida gudar och kraftiga hjältar, vilka sedan gärna av folkfantasiens anknyttas till och namngivas efter berömda historiska personligheter. I vad förhållande den mytiske Beowulf står till en historisk hjälte med detta namn, är ej utrett.

Historiska och sagohistoriska episoder. I nämnda huvudhandling har skalden infogat ett antal delvis rätt utförliga episoder, som skildra tilldragelser bland och särskilt strider mellan olika folkstammar. Av stort intresse för oss svenskar och en viktig källa för vår dunkla historia under 500-talet äro de tämligen omfattande delar, som handla om svear och götar¹⁾, deras furstefamiljer och strider. Med götar menas här västgötar, som vid den ifrågavarande tiden innehade, såsom dialekter och fornborgar intyga, utom Västergötland även norra delen av Halland och åtminstone södra Bohuslän, möjligen flera bygder. De kallas också havsgötar och vädergötar. Sammanställa vi nu vad som meddelas i Ynglingatal, Snorre Sturlassons Ynglingasaga, Beowulf och frankiska krönikor, blir 'Svea och Göta konungars historia' under förra hälften av 500-talet i sammandrag som följer:

Omkring århundradets början rådde över svearne enligt Ynglingatal Egil, kallad Tys ättling, enligt Beowulf Anganty (Ongentheow), över götarne åter en

¹⁾ Namnet 'götar' motsvarar ljudenligt och säkerligen även faktiskt diktens 'geatas'. Visserligen sökte för några årtionden sedan P. Fahlbeck och S. Bugge att med skenbart tungt vägande skäl visa, att med 'geatas' menas 'jutar'. Men dessa skäl hava sedermera på ett övertygande sätt vederlagts av H. Schück i 'Folknamnet geatas i den fornengelska dikten Beowulf 1907'. — Det vore också egendomligt, om den engelske skalden, som eljes återgiver de nordiska folknamnen i korrekt fornengelsk språkform, skulle ha misstagit sig just i fråga om den stam, som hans hjälte tillhör.

furst, vars engelska namn är Hæðcyn. Till straff för strövtåg, som Angantys söner företagit på götarnes område, inföll Hæðcyn plötsligt i hjärtat av sveaväldet och bortrövade bl. a. dess drottning. Men den åldrige sveafursten samlade snart en mäktig här, överföll och dödade Hæðcyn och inneslöt götarne om natten i en skog, hotande att följande morgon nedgöra dem. Men åter vänder sig stridslyckan. Den fallne götafurstens broder Huglek (Hygelac) kommer med en här till de sinas undsättning, svearne tillbakadrivas, och deras konung nedhugges av Eofor (= vildsvin; enligt Ynglingatal dödas Egil av en vildgalt).

Omkr. år 515 företager Huglek en olycklig härfärd till sjös mot friserne vid Rhens mynning.¹⁾ Huglek efterträddes av sin unge son Hårdråde (Heardred). Över svearne härskade efter Angantys fall hans äldste son Ottar (Ohtere)²⁾. Då denne avlidit någon tid efter Hugleks ovannämnda härfärd, uppstodo tronstridigheter mellan hans broder Åle (Onela) och Ottars

¹⁾ Då vi för denna tilldragelse ha det första säkra, om ej årtal, dock årtionde i Sveriges historia, meddelar jag i översättning Gregorius' av Tours berättelse därom i Frankernas historia: »Danerna segla med sin konung, som hette Chochilaichus, och en flotta till Gallien. Sedan de landstigit, plundra de ett härad i Theodoriks rike och taga fångar. När de lastat fartygen såväl med fångar som med annat byte, vilja de återvända till fäderneslandet. Men deras konung slog sig ned på stranden, tills fartygen skulle nå det djupa havet, för att sedan själv följa. Men då det berättats för Theodorik, att hans område blivit härjat av främlingar, sände han sin son Theudebert till dessa trakter med en stark och välrustad här. Sedan konungen blivit dödad, besegrar och nedgör han fienderna i en sjöstrid och återför hela bytet i land.» — Daner är ofta ett allmänt namn på nordgermaner. Chochilaicus är ljudenligt = Huglek.

²⁾ Denne Ottar har blivit illa behandlad av Snorre Sturlasson, som förväxlat Vendel i Uppland med Vendel i Jutland och i sammanhang därmed götar med jutar samt säkerligen också Ottar själv med hans fader Egil-Anganty, som hos en annan historieskrivare, troligen med rätta, har tillnamnet Vendelkråka.

söner Adils (Eadgils) och Emund (Eanmund). De senare måste giva vika och sökte tillflykt hos götakonungen Hårdråde. För att straffa den gästvänlighet, som denne visade dem, gjorde Åle ett krigståg mot götarna, varvid Hårdråde dödades. Då övertalades Beowulf, som på mödernet var besläktad med konungäkten, att bestiga götarnes tron. Efter någon tid understödde denne Adils — Emund hade dessförinnan blivit med Åles goda minne dödad av en göt — med krigare och vapen, och i en strid på Vänerens is lyckades denne besegra och döda farbrodern och blev så konung över svearne. Samtidig med honom (låt oss säga omkr. mitten av 500-talet) var, som bekant, den berömde Rolf Krake (Hroðulf), brorson till den av Grendel hemsökte Roar (Hroðgar).

Det bör emellertid tilläggas, att medan sveakonungarnas namn ha god hemul och otvetydiga motsvarigheter i nordisk språkform, så ha — med undantag av Hygelac — de götiska furstenamnen svagt stöd (blott Beowulf-dikten) och synas sakna säkra motsvarigheter bland fornskandinaviska personnamn. Man känner sig frestad att misstänka, att skalden diktat de götiska eller ur det fornengelska förrådet valt de med Hygelac allittererande namnen Hreðel, Herebeald, Hæðcyn och Heardred (Hårdråde är, som bekant, endast tillnamn).

Götarnes grannar i söder, danerna, innehade Skåne, södra Halland, de danska öarna och åtminstone en del (Vendel) av Jutland. De stå i gott förhållande till götarna; för tillfället fredligt, men osäkert till (longo) barderna, som då bodde väster om nedre Elbe, samt i fientligt till jutarne, en frisisk stam, som deltagit i Englands erövring och då var bosatt vid s. ö. hörnet av Nordsjön. S. v. om dem, kring Rhens mynningar, bodde andra friser, de som anföllos av Huglek, samt slutligen längre bort frankerna, även kallade huger, vilka besegrade honom.

De sagohistoriska episoderna äro få, ja, med un-

dantag av den om Sigmund, som här säges vara ormen Fafnes bane, egentligen blott anspelningar på av allmänheten kända sägner.¹⁾

Diktens förhistoria, ålder, handskrift. Som bekant torde vara, har man särskilt i Tyskland, med en viss förkärlek sökt göra gällande den s. k. Liederteorien för äldre, mera omfattande episka dikter, såsom Iliaden, Odysseen och Nibelungenlied; med andra ord, man har sökt uppvisa, att var och en av dessa dikter i sin nuvarande form härstammar från flere olika författare. Även på Beowulfdikten har man velat tillämpa denna teori; i synnerhet har den berömda tyske språk- och fornforskaren Müllenhoff genom en detaljerad granskning sökt bevisa, att dikten förskriver sig från sex olika personer. Denna åsikt vann på grund av Müllenhoffs stora auktoritet i andra forntidsfrågor till en början rätt stor tillslutning inom Tyskland, men torde numera få anses övergiven. Lika ohållbar är bl. a. av kronologiska skäl den åsikten, att angler och friser skulle hava medfört stoffet till dikten vid sina erövringsståg till England. Osökt åter och högst sannolikt är Schücks antagande, att detta stoff utgjorts av danska och götiska sagor eller dikter, som av köpmän eller klerker överförts till England och därstädes, med tillägg av annat sagomaterial, av en kristen skald om- och hopdiktats till ett tämligen enhetligt epos, i vilket dock de olika tonarterna och den hedniska grunden tydligt framskimra genom den kristna omklädnaden. Den förra och större delen av dikten (I—III), som i allmänhet utmärker sig för en ledig och lättflytande diktation samt trots det där skildrade tolvåriga lidandet genomandas av segervisshet och segerjubil, är antingen av danskt ursprung (att döma av skådeplatsen) eller har till underlag en götisk saga,

¹⁾ De episoder, som ej röra vårt folk, skola, såvitt nödigt och möjligt, belysas i korta noter under texten.

som på sin väg över Danmark därstädes blivit retuscherad samt tillökt med inledning och episoder, vartill slutligen den engelske skalden lagt åtskilligt ur sin egen fatatur. För det senare alternativet talar den omständigheten, att danskarne framställas som ett rätt håglöst släkte och deras konung som en gråtmild hjälpsökare, allt i hjärt motsats till såväl de glänsande epitet de bära (spjut-daner, glänsande daner; ärorika, segerrika Scyldingar) som ock till episoderna, där danerna uppträda som väldiga kämpar. Hjälten är varken dansk eller kommer från fjärran land, utan från ett grannfolk, just götarne. Helt olika är emellertid den andra delen (IV), som handlar om drakstriden och otvivelaktigt är av götiskt ursprung. Diktionen är mera hård och tung; språket böjer sig stundom blott motsträvt under skaldens grepp, och här och där frambyter en stark underström av dystra aningar om fäderneslandets stundande fall. — Schücks förmodan, att sagornas överflyttning till England förmedlats av friserna, som vid den ifrågavarande tiden stodo i livlig förbindelse såväl med detta land som med Skandinavien, är i och för sig rätt sannolik; däremot talar dock det starka framhävandet i dikten av frisernas trolöshet. Dock få dylika kriterier ej anses för avgörande.

Diktens hemort är sannolikt mellersta delen av det egentliga England (Mercien) men den föreligger oss omklädd i sydengelsk språkdräkt, i vilken dock kvarstå spår av skaldens dialekt.

I fråga om diktens *ålder* giver oss det historiska innehållet i densamma tvänne hållpunkter. 1) På ett par ställen skildras Hygelacs död i en strid mot franker och friser. Enligt frankiska krönikor skall denna ha ägt rum någon gång mellan åren 512 och 520. Då måste naturligtvis dikten vara skriven efter denna tid. 2) Å andra sidan omnämnas Merovingerna såsom fruktansvärda fiender (v. 2921), och sannolikt är då,

att skalden levat antingen före eller ej långt efter denna herskareätts utslocknande eller rättare detronisering år 752. Vanligen antages dikten vara författad i början av 700-talet.

Den är bevarad blott i en enda *handskrift*, som finnes i den Cottonska boksamlingen i British Museum, signerad *Vitellius A XV*, och innehåller diverse saker. Den dyrbara urkunden skadades vid en eldsvåda år 1731, dock, så vitt jag själv kunnat märka, ej så svårt som vanligen uppgives; men tidens tand och oskicklig inbindning (bladens kanter ha överklistrats med grovt papper) ha samverkat att utplåna eller göra oläsligt åtskilligt, som ännu i slutet av 18:de århundradet kunde läsas. Då tog nämligen den lärde dansk-isländaren *Grim Thorkelsson*, vanligen kallad *Thorkelin*, två avskrifter av handskriften, vilka ännu finnas i behåll och på grund av nyssnämnda omständighet äro av stor betydelse för textkritiken. På grundvalen av dessa avskrifter utgav Thorkelin, sedan frukten av hans mödor en gång blivit förstörd genom bombarderingen av Köpenhamn 1807, äntligen år 1815 den första upplagan av 'Beowulf' under titeln 'De Danorum rebus gestis secul. III et IV poema Danicum dialecto Anglo-saxonica'.

I de äldre upplagor, som utgåvos av engelsmännen *Kemble* och *Thorpe*, av *Grundtvig* (med ett i hans egendomliga, själfulla stil avfattat företal om diktens mytiska och historiska underlag), av *Grein* såväl separat som i den monumentalä samlingen 'Bibliothek der angelsächsischen Poesie' (ny upplaga utg. av *Wülcker*), hade utgivarne naturligtvis gott tillfälle att i första hand rätta uppenbara skrivel i handskriften och framlägga sannolika emendationer. Under de senaste årtiondena har Beowulf-litteraturen — textupplagor, avhandlingar, översättningar — varit stadd i en väldig tillväxt. Tyvärr förhåller det sig dock så, att det faktiska underlaget för forskningen i ämnet fortfarande är

mycket begränsat, de slående och övertygande gissningarna helt få, men antalet av mer eller mindre osäkra antaganden översvallande stort. På den sista tiden har emellertid framträtt en lofvärd tendens att i möjligaste mån söka bevara och försvara handskriftens läsararter. För dem som vilja studera dikten på originalspråket, rekommenderas: Beowulf, herausgegeben von Heyne—Schücking (Bibliothek der ältesten deutschen Literatur-Denkmäler. III), som i huvudsak lagts till grund för denna översättning, och som jämte en konservativt hållen text innehåller ett fullständigt och utförligt glossar, redogörelse för egennamn och viktigare upplagor samt, visserligen i mycket sammanträngd form, handskriftens läsararter, avsevärda emendationer och några försök att förklara dunklare ställen och utreda historiska spörsmål.

I *Sverige* har den sista (IV) delen av dikten, översatt av Prof. Björkman, med en inledning av Schück, utgivits i samlingsverket 'Världslitteraturen i urval och översättning' 1903. För övrigt ha här — helt naturligt — forskare företrädesvis bemödat sig om att belysa och utreda diktens innehåll. Uppslaget härtill gavs av P. Fahlbeck i avhandlingen »Beowulfqvädet såsom källa för Nordisk fornhistoria» (1884). Mot huvudsyftet i denna (att visa att 'geatas' är = jutar) riktade sig H. Schück i sin ovan anförda skrift om folknamnet geatas. I sina »Studier i Beowulfsagan» har den senare även framlagt ett försök till rekonstruktion av diktens förhistoria, varjämte han i populär form framställt resultaten av sina forskningar i »Illustrerad Svensk Litteraturhistoria» och »Svenska folkets historia» (i Gleerupska Biblioteket). Den tidigt bortgångne, fyndige och skarpsinnige fornforskaren K. Stjerna har i ämnet författat värdefulla avhandlingar, som blivit samlade och utgivna i en vackert utstyrd engelsk översättning under titeln »Studies on Beowulf».

Språk och stil. Det torde ej vara lämpligt att låta

en uppskattning av diktens konstvärde inleda ett översättningsförsök. Här skall jag blott uppvisa några stilistiska egendomligheter, som äro av betydelse även för diktens tolkning. Man behöver ej läsa långt i densamma för att finna huru mycket skalden älskar att upprepa samma sak eller tanke i växlande former. Därigenom uppstår ett slags parallellism, som i viss mån erinrar om den hebreiska poesien. Den förefaller dock ej, åtminstone ej i originalet, enformig och tröttande bland annat på grund av det rika ordföråd, som författaren använder, särskilt i fråga om strider, vapen och hjältar, vilka ju också spela huvudrollen i framställningen. Så har han för 'strid' åtminstone 12 olika ord och för 'hjälte' ej mindre än 37. På ett par ställen åstadkommer skalden en god kontrastverkan genom att, sedan han höljt en person med lov, alldeles oförberett föreställa för oss en annan med motsatta egenskaper. Så uppställs (v. 901 ff.) den tyranniske Heremod som en motsats till den folkvänlige Beowulf; den övermodiga drottning Thryð (v. 1931 ff.) till den blida Hygd. Här och där märker man en viss löslighet i satsbyggnaden, bruk av singular för plural eller tvärtom, ej fullt korrekta uttryck, såsom då Grendel och hans moder kallas 'Grendels fränder', Hygelac kallas Ongentheows bane, ehuru det i verkligheten var en av hans krigare, som dödade denne. Dessa 'brister' ha vållat mycket bryderi och många mer eller mindre fyndiga försök att förbättra texten, men de torde numera allmänt betraktas som poetiska, ej alldeles verkningslösa friheter.

Diktens *meter* är den forngermanska långversen, genom taktvila avdelad i två halvverser, vardera med två tonhöjningar samt svagtoniga stavelser på växlande plats och av växlande antal. Allitteration finnes å båda de starktoniga stavelserna eller blott den ena i första halvversen, å en i den andra. Stundom förlängas verserna oproporionerligt, så att de närma sig rytmisk

prosa. En fast grund för Beowulf-metriken har lagts genom Sievers' undersökningar (i Paul und Braunes Beiträge, Band X), vilka naturligtvis blivit av stor betydelse även för textkritiken. De tre första verserna i den följande översättningen motsvara någorlunda originalets versform; för övrigt har denna återgivits endast då den låtit sig osökt förenas med en trogen och ledig tolkning. Det må också framhållas, att denna versform med sitt växlande antal stavelser och fortlöpande allitteration gjorde ett helt annat intryck på det forngermanska örat än på vårt, som är vant vid ett regelbundet återkommande antal versfötter samt hör allitteration endast i vissa nedärvda, stående uttryck.

Där handskriften är oläslig, har påtagliga skrivfel och uttryck, som i sin föreliggande form trotsa varje försök till en tillfredsställande tolkning, ha i och för den följande översättningen godtagits emendationer, som förefalla självklara eller mycket sannolika. På det att emellertid ej läsaren må få en skev föreställning om vad urskriften verkligen innehåller, ha viktigare ställen, vilkas läsart eller tolkning ej kan anses säker, utmärkts med *kursivt* tryck. I några fall ha alternativa tolkningar meddelats i noter under texten.

Den följande uppdelningen av dikten är ej handskriftens. — För tydlighetens skull hava halvverser ofta blivit omkastade, men nästan varje fullt avslutad mening och även översättningen i sin helhet innehåller precis samma antal verser som originalet.

Då några av de i texten förekommande egennamnen svårigen låta omsätta sig i svensk språkform, har jag för följdriktighetens skull låtit dem samtliga i översättningen behålla sin fornengelska form. Till ledning för uttalet av dem märkes, att *ea* uttalas som *äa*, *eo* som *éä*, *c* och *g* (åtminstone ursprungligen) hårt även framför mjuka vokaler; *cg* urspr. som *gg*; *h* efter vokal, *l* och *r* som tyskt *ch*; *th*, *ð* och *w* som begynnelsejuden i de engelska orden *think*, *this* och *win* resp.

I.

Striden med Grendel.

- Ja, vi ha sport spjutdanernas
Folkkonungars bragder i flydda dagar,
Huru de ädle övade mandom.
Ofta ryckte Sceffingen Scyld¹⁾ mjödbänkarna
- 5 Från fiendeskaror, från många stammar,
Skräckslog jarlar. Efter att först ha blivit
Funnen hjälplös, fick han tröst därför,
Växte under molnen, vann allt större ära,
Till dess att alla kringboende
- 10 Över valarnas väg måste lyda honom,
Gälda gärder: det var en god konung!
Åt honom föddes sedan en son,
Ung i gården, vilken Gud sände
Folket till tröst; han såg den stora nöd,
- 15 Som de *herrelöse* länge lidit.
Honom gav därför livets herre,
Härlighetens konung, världsära.
Konung Scylds son Beowulf blev frejdad,
Hans rykte for vida i Scedelanden.²⁾
- 20 Så skall den *unge* öva frikostighet
Med rika gåvor åt sin faders *vänner*,
Att på ålderdomen honom sedan omgiva

¹⁾ Enligt sagan blev Sceff (= kärve) eller hans son Scyld utsatt i havet, fastbunden på en kärve, och sedan vinddriven till Danmark, där han upptogs och sedermera blev landets furste.

²⁾ Scede-landen = Sca(n)dinavia; här särskilt om danernas rike.

- Villiga följeslagare, och folket följer,
 Då striden kommer: i lovvärda dåd
- 25 Skall mannen gå fram bland alla stammar!
 Sedan gick Scyld efter många strider,
 I dödsstunden i herrens vård.
 Hans kära följeslagare — den dyre landsfursten
 Hade länge ägt dem — buro honom då
- 30 Till havets svall, som han själv bett,
 Medan Scyldingarnas vän ännu kunde tala.
 Där stod i hamnen med ringad stäv
 Den ädles isblanka skepp och längtade ut.
 De lade sedan på skeppets barm
- 35 Den dyre kungen, ringarnas utdelare,
 Den fräjdade vid masten. Där var en massa
 smycken,
 Klenoder bragta från fjärran vägar.
 Ej jag har hört, att man präktigare utrustat
 En köl med stridsvapen och med härkläder,
- 40 Men svärd och brynjor; på hans barm låg
 En mängd smycken, som skulle med honom
 Fara fjärran i havets våld.
 Ej utstyrde de honom med ringare gåvor
 Eller mindre folkskatter, än de hade gjort,
- 45 Som i livets vår, då han ännu var barn,
 Sämt honom åstad ensam över vågorna.
 Vidare satte de ett gyllene fälttecken
 Högt över hans huvud, läto vågorna bära honom,
 Övergåvo honom åt havet. Deras håg var dyster,
- 50 Sorgset sinnet. Ej kunna män,
 Hjältar under himlen, boende i salar,
 Säga för sant vem som fick denna last.

Sedan var i städerna Beowulf, Scyldingarnes
 Dyre folkkonung, under lång tid

55 Frejdad bland folken — hans fader hade bortgått,
 Fursten från sin gård —, tills honom sedan föddes

- Den höge Healfdene, som styrde, medan han
levde,
Gammal och stridsdjärv, huldrikt Scyldingarne.
Åt honom fyra barn efter varandra
- 60 Föddes till världen: härskarornas hövding
Heorogar och Hroðgar och Halga den gode;
Hört har jag, att *hans dotter* som maka delade
Strids-scylfingen *Onelas*¹⁾ bädd.
Sedan vart stridslycka given Hroðgar,
- 65 Åra i striden, så att hans stamfränder
Gärna lydde honom, tills ungdomen uppväxt,
En stor ynglingaskara. I hans sinne rann upp
Viljan att bjuda männen uppföra
En salsbyggnad, ett större mjödhus,
- 70 Än människors barn någonsin sport,
Samt därinne åt unga och gamla
Utdela allt, som Gud honom givit
Utom folklandet och männens liv.
Jag har sport, att han vida bjöd mången stam
- 75 På denna jord att sira verket,
Krigarnes bostad. Han lyckades snabbt
Inom utsatt tid få fullständigt färdig
Den största av salar. Han som vida hade
Bud och välde, gav den namnet Hjort.
- 80 Han svek ej sitt löfte, utdelade ringar,
Smycken vid gästabudet. Salen reste sig,
Hög och vid mellan hornen²⁾, bidade den leda
Lågans vågor. Ej dröjde det länge,
Innan svärdshatet *mellan måg och svärfader*
- 85 Väcktes till liv av dödlig fiendskap.³⁾

¹⁾ Eller *Sävelas*; ty enligt Rolf Krakes saga var konung Halfdans dotter Signy gift med Sævil. — Svearnes fursteätt kallas Scylfingar; dit hörde Onela.

²⁾ Gavlarna voro prydda med hjorthorn.

³⁾ Se längre fram vv. 2020 ff.

- En tid fördrog då den starke gästen,
 Som bidade i mörker, med stor förargelse
 Att varje dygn höra högljutt
 Jubel i salen: där var harpans klang,
- 90 Skaldens ljuva sång. Den som kunde tälja
 Människornas ursprung i forna tider,
 Kvad, att den allsmäktige skapade jorden,
 Den skimrande marken, som vattnet famnar;
 Satte segerstolt solens och månens
- 95 Ljus att lysa dem som bo på jorden,
 Samt smyckade markens sköte
 Med grenar och löv och skapade liv
 I alla de släkter, som levande vandra.
 Så levde då hirdmännen
- 100 I jubel och överflöd, tills en började,
 En fiende i helvetet, öva illdåd.
 Den vilde gästen hette Grendel,
 En beryktad gränsbo, som hade sitt fäste
 I kär och träsk; den osalige mannen
- 105 Bebadde en tid trollsläktets hem,
 Sedan skaparen hade fördömt det.
 På Kains ätt hämnades den evige
 Herren det mordet, att han dräpte Abel:
 Ej hade han glädje av denna strid, ty skaparen
- 110 Fördrev honom för detta brott fjärran från
 människorna.
 Av honom hava kommit alla onda släkten,
 Jättar och alver och havsvidunder
 Samt giganterna, som kämpade med Gud
 En lång tid; han gav dem lön därför.
- 115 Då det blev natt, gick Grendel att söka
 Det höga huset, se till huru ring-danerna
 Hade inrett sig där efter dryckeslaget.
 Han fann då därinne en skara ädlingar
 Sovande efter gästabudet; de kände ej sorg,

- 120 Människors elände, något slags olycka.
 Vild och lysten, var han snart redo,
 Hätsk och rasande, tog han från bädden
 Trettio män; begav sig sedan därifrån
 Att stolt över bytet återvända hem,
- 125 Söka sin bostad med denna likhög.
 Sedan blev arla, vid dagens gryning,
 Grendels stridskraft uppenbar för männen.
 Då blev klagan höjd efter festen,
 Stort morgonlarm. Den frejdade fursten,
- 130 Ädel och vördad, satt nu oblid;
 Den starke led stor sorg över kämparne,
 När de fått skåda den onde, eländige
 Gastens spår; olyckan var för svår,
 Led och långvarig. Ej dröjde det längre,
- 135 Utan efter en natt begick han åter
 Flere mord och bävade icke
 För strid och brott: han var för hårdnackad
 därmed.
- Då var lättfunnen den som annanstädes
 Sökte en mera avlägsen viloplats,
- 140 Bädd i rummen, då honom yppat blivit,
 Sagt sanningsenligt med tydligt tecken
 Salskämpens hat; han höll sig sedan
 På säkrare avstånd och undkom fienden.
 Sålunda rådde och stred orättfärdigt
- 145 **En** mot alla, till dess tomt stod
 Det yppersta av hus. I tolv vintrars tid
 Fick Scyldingarnes vän tåla nesa,
 Allt slags ont och svåra sorger
 — Det var en lång tid. — Sålunda vart det
- 150 För människors barn uppenbart känt
 Sorgligt i sänger, att Grendel en tid
 Stred emot Hroðgar, bar hätsk fiendskap,
 Brott och fejd många halvår,
 Oavlätlig kamp; ville ej ha frid

- 155 Eller fjärma döden från någon man
 Av danernas styrka, taga gods i stället.
 Ej kunde därvidlag ens någon av stormännen
 Hoppas lysande bot från mördarens händer;
 Utan skräckbringaren förföljde ständigt
- 160 Gamla och unga; det hemska dödströllet
 Fångade dem försåtligt; höll sig natt efter natt
 I töckniga träsk; människor ej veta
 Var trollkarlarne vandra omkring.
 Så övade ofta människosläktets fiende,
- 165 Den hemske enstöringen en mängd illdåd
 Ett hårt förtryck, bebodde Hjort,
 Den guldkimrande salen, om svarta nätter.
 Ej fick han för skaparen nalkas skatten,
 Konungastolen, och *trådde ej därefter.*¹⁾
- 170 Detta var stort trångmål för Scyldingarnes vän
 Och stort själskval. Ofta sutto många
 Mäktige till råds, overlade om bot,
 Vad som väl vore bäst för de djärve
 Att vidtaga emot de hemska överfallen.
- 175 Stundom lovade de på heliga orter
 Offer åt gudarne, bådo ivrigt,
 Att gastdödaren skulle lämna hjälp
 För folkets lidanden. Sådan var deras sed,
 Hedningarnes hopp: på helvetet tänkte de
- 180 I sinneshugen, de kände ej skaparen,
 Gärningarnas domare, ej herren Gud.
 Ja, de kunde ej prisa himlarnas värn,
 Härlighetens konung. Ve den som skall
 Genom olycksdiger strävan driva sin själ
- 185 I eldens famn, ej hoppas hugsvalelse,
 Ej någon återvänder! Väl den som får
 Efter dödsdagen söka herren
 Och bedja om frid i faderns famn.

¹⁾ Eller: och kände ej hans avsikt.

- Så ruvade oavlåtligt Healfdenes son
- 190 Över denna sorg; ej kunde den vise
 Avvända det onda: olyckan var för svår,
 Led och långvarig, som drabbade folket,
 Den hätska förföljelsen, det största av nattdåd. —
 Dessa Grendels dåd sporde i hemmet
- 195 Hygelacs hirdman, god bland götar.
 Han var bland människor den kraftfullaste
 I de dagarne av detta livet,
 Ädel och stor. Han lät utrusta åt sig
 En god vågvandrare, sade sig vilja
- 200 Över svanens väg söka stridskonungen,
 Den frejdade fursten, då denne behövde män.
 Föga avrådde honom vise män
 Från denna färd, fastän han var dem kär;
 De uppmuntrade den djärve, sökte goda förebud.
- 205 Den gode hade ur götarnes folk
 Utvalt kämpar, de käckaste, som
 Han kunde finna. Själv femtonde
 Gick han till havsträdet. Den sjökunnige mannen
 Ledde kämparne till landets gräns.
- 210 Tiden förrann, farkosten låg på vågorna
 Vid bergets fot. Rustade stego
 Kämparne uppå stäven; havets strömmar
 Böljade mot sanden. Männen buro
 I skeppets sköte glänsande smycken,
- 215 Ståtliga rustningar, sköto sedan ut
 På önskad färd det timrade skeppet.
 Över havsvågor gick då, drivet av vinden,
 Skeppet med skummig bog, snarlikt en fågel,
 Tills vid samma tid på nästa dygn
- 220 Det buktade skeppet hade gått så långt,
 Att de sjöfarande sågo land,
 Blänkande havsklippor, branta berg
 Och breda uddar. Då var havet lagt tillrygga,
Sjöresan slut. Därifrån stego

- 225 Väder-götarne snabbt uppå landet,
 Bundo havsträdet. Pansarskjortorna,
 Krigskläderna rasslade. De tackade Gud,
 Att färden över vågorna gått lätt för dem.
 Då såg från strandhöjden Scyldingarnes utpost,
- 230 Som skulle hålla vakt över havsklipporna,
 Glänsande sköldar och redda rustningar
 Bäras över plankan. Han vart nyfiken
 I hugen att veta vad det var för män.
 Sittande till häst, begav sig då till stranden
- 235 Hroðgars tjänare, svängde med kraft
 Den starka lansen, talade och sporde:
 »Vad ären I för rustningbärande,
 »Brynjeklädde män, som så kommit styrande
 »Den stupande kölen över havets stråt
- 240 »Hit över vågorna? Jag har varit en tid
 »Utpost vid gränsen, hållit vakt vid havet,
 »Att ej någon fiende måtte med skeppshär
 »Göra danernas land någon skada.
 »Ej ha sköldbärande män tagit sig för att komma
- 245 »Hit mera öppet: I han ej alls vetat av
 »Ord och löfte av stridens främjare,
 »Fränders bifall. Aldrig såg jag större
 »Jarl på jorden än en av eder är,
 »En man i rustning; ej är det en huskarl,
- 250 »Smyckad med vapen, om ej hans yttre ljuger,
 »Hans makalösa gestalt. Nu vill jag veta
 »Eder härkomst, innan I fån gå
 »Som löse spejare härifrån vidare
 »I danernas land. I, fjärrän boende
- 255 »Havsbefarare, hören nu min
 »Rättframma tanke: att ju förr dess bättre
 »Giva tillkänna varifrån I kommen.»

Honom den ypperste svarade då;
 Skarans hövding upplät sin ords katt:

- 260 »Vi äro män av götarnes folk
 »Och vår konung Hygelacs hirdmän.
 »Min fader var berömd bland krigare,
 »Den ädle fursten hette Ecgtheow.
 »Många vintrar bidade den gamle, innan han
- 265 »Lämnade sin gård; honom minnas fullväl
 »Alla stormän vida över jorden.
 »Med välvillig hug hava vi kommit
 »Att söka din herre, Healfdenes son,
 »Folkets värn. Giv du oss goda upplysningar!
- 270 »Viktigt ärende hava vi till danernas
 »Frejdade herre; ej skall något därav
 »Döljas, som jag hoppas. Du vet om det är
 »Så som vi hört sägas sanningsenligt,
 »Att bland Scyldingarne en okänd skademan,
- 275 »En dold förföljare om mörka nätter
 »Visar fasaväckande, oerhörd fiendskap
 »Med skam och manspillan. För detta kan jag
 »Storsinnat giva råd åt Hroðgar,
 »Huru den vise och gode skall överväldiga
 fienden,
- 280 »Om annars någonsin olyckornas anfäktelse
 »Skall få en återvändo, hjälp ännu komma,
 »Och sorgens bränningar varda svalare;
 »Eller allt framgent han skall lida stor nöd,
 »En bekymmersam tid, så länge där reser sig
- 285 »På härskarens mark det yppersta av hus.»
 Sittande på hästen, talade utposten,
 Den orädde tjänaren — om båda delarna,
 Ord och verk, skall en skarp sköldkämpe,
 Som tänker väl, veta noga besked —:
- 290 »Jag hör, att detta är en skara huld
 »Emot Scyldingarnes herre. Gån åstad bärande
 »Vapen och rustningar; jag skall visa vägen.
 »Även skall jag bjuda mina hirdmän
 »Att väl skydda mot varje fiende

- 295 »Eder farkost, det nytjärade
 »Skeppet vid stranden, tills den svängda plankan
 »Skall bära tillbaka över havets strömmar
 »Till väder-götarnes kust den dyre man,
 »Den stridsfrämjare, som det förunnas
- 300 »Att oskadd genomgå denna stridsstorm.»
 De gåvo sig åstad. Stilla bidade farkosten,
 Fast vid ankaret; det rymliga skeppet
 Var bundet med linan. Över kindsyddarne
 Skeno vildsvinsbilder, glänsande, guldbeslagna,
- 305 Härdade i eld, vakade över
 De stridslystnes liv.¹⁾ I sluten trupp skyndade
 Kämparna mot dalen, tills de kunde se
 Den vältimrade salen, ståtlig och guldglänsande.
 Bland jordbebyggarna var detta det mest frejdade
- 310 Hus under himlen, och där bodde den mäktige;
 Dess glans lyste över många land.
 Då visade dem den stridsjärve de modiges
 Glänsande gård, på det att de måtte
 Kunna gå ditåt; sedan vände
- 315 Krigaren sin häst och talade så:
 »Tid är att jag far. Den allsmäktige fadern
 »Uti sin nåd hålle eder oskadde
 »I edra företag! Jag vill till sjön
 »Att hålla vakt mot fienders skara.»
- 320 Över skimrande stenar förde vägen kämparne
 Fram i sluten trupp. Stridsbrynjan sken,
 Hård och flätad; de blanka järnringarna
 Sjöngo i rustningarna, då männen kommo gående
 I sina skräckinjagande dräkter fram till salen.
- 325 De sjötrötte satte sina sida sköldar,
 De mycket hårda, mot husets vägg

¹⁾ Se vignetten i bokens början.

- Och gingo till bänken; männens stridskläder,
 Brynjorna rasslade; sjömannens vapen,
 De ovan till grå lansarna av ask
- 330 Ställdes tillsammans. Den järnklädda skaran
 Var prydd med vapen. Då sporde där
 En stolt hjälte efter kämparnes börd:
 »Varifrån fören I pansrade sköldar,
 »Gråa brynjor och visirhjälm,
- 335 »En hop av spjut? Jag är Hroðgars
 »Bud och tjänare. Ej har jag sett så många
 »Utländske män mera modiga.
 »Jag tror, att I av mandom och ej i landsflykt,
 »Utan av hugstorhet uppsökt Hroðgar.»
- 340 Honom svarade då den kraftberömde;
 Hård under hjälmen, talade väder-götarnes
 Stolte hövding: »Vi äro Hygelacs
 »Bordskamrater; Beowulf är mitt namn.
 »Jag vill nämna mitt ärende
- 345 »För Healfdenes son, den frejdade fursten,
 »Din konung, om han ville unna oss,
 »Att vi få hälsa honom, den gode.»
 Wulfgar talade — det var en Vendelhövding;
 Hans sinneshug var känd av många,
- 350 Hans tapperhet och visdom —: »Jag vill spörja,
 »Såsom du beder, danernas vän,
 »Scyldingarnes herre, ringarnas utdelare,
 »Den frejdade fursten, om ditt företag
 »Och strax förkunna för dig det svar,
- 355 »Som den gode tänker giva mig.»
 Han gick sedan skyndsamt dit där Hroðgar satt,
 Gammal och grånad, bland sina ädlingars skara.
 Den kraftberömde gick och ställde sig framför
 Danaherrens axlar: han kände kämparnes sed.
- 360 Wulfgar talade till sin vän och herre:
 »Hit ha färdats män av götafolket,
 »Komna från fjärran över havets vidd.

- »Den ypperste av dem giva krigarne
 »Namnet Beowulf. De bedja nu,
 365 »Att de måtte få växla ord
 »Med dig, min konung. Neka icke,
 »Hulde Hroðgar! att ge dem svar.
 »I sina rustningar synas de värda
 »Jarlars aktning; särskilt utmärkt
 370 »Är hövdingen, som hitfört dessa kämpar.»

Scyldingarnes värn Hroðgar talade:

- »Jag kände honom, då han var ett barn.
 »Hans gamla fader hette Ecgtheow;
 »Honom gav göten Hreðel till äkta
 375 »Sin enda dotter; hans starke son
 »Är nu hitkommen, har uppsökt en huld vän.
 »Det sade då sjöfarande,
 »Som förde över götarnes gåvor
 »Dit efter önskan, att den stridsberömde
 380 »Hade trettio männers styrka
 »I sitt nävtag. Den helige Gud
 »Har i sin nåd sänt honom till väst-danerna,
 »Så jag hoppas, att hjälpa oss
 »Mot Grendels fasa. Jag vill bjuda
 385 »Den gode smycken för hans djärva mod.
 »Skynda du dig, bed dem gå in,
 »Att jag må se den samlade kretsen av fränder.
 »Säg dem också, att de äro välkomna
 »Till danamännen.» *Då gick Wulfgar*
 390 *Till salsdörren* och hälsade inifrån:
 »Eder lät säga min segerherre,
 »Öst-danernas furste, att han känner eder börd,
 »Och att I tappre ären välkomna
 »Över havets vågor till honom.
 395 »Nu mån I gå i edra rustningar
 »Under hjälmarna att se Hroðgar.
 »Låten sköldarne och de dödsbringande spjuten

- »Bida här på samtalets utgång!»
 Upp steg då den mäktige, kring honom mången
 man,
- 400 En ståtlig kämpaskara; några stannade där
 Att vakta rustningarna, som den starke bjöd dem.
 De skyndade samlade efter mannens anvisning
 Under Hjorts tak; *den hugstarke gick*,
 Hård under hjälmen, och ställde sig *inom hörhåll*.
- 405 Beowulf talade — på honom sken brynjan,
 Ett stridsnät flätat av smedens konstflit —:
 »Hell dig, Hroðgar! Jag är Hygelacs
 »Frände och hirdman; jag har i min ungdom
 »Utfört många bragder. På min odalgård
- 410 »Fick jag noga reda på Grendels sak.
 »Sjöfarande säga, att denna sal,
 »Det yppersta av hus, står tom och gagnlös
 »För alla män, sedan aftonljuset
 »Varder dolt under himlens valv.
- 415 »Då rådde mig mina stamfränder,
 »De yppersta män, kloka karlar,
 »Att jag skulle söka dig, konung Hroðgar;
 »Förty de kände min stora styrka,
 »Hade själve sett, då jag kom ur striden,
- 420 »Blodbestänkt av fiender; fem band jag där,
 »Ödde jättarnes släkt och slog om natten
 »Havstrollen på vågorna, led stort trångmål,
 »Hämnades fiendskapen mot vädergötarne, som
 råkat illa ut,
 »Krossade deras fiender. Och nu skall jag ensam
- 425 »Avgöra saken med jätten Grendel,
 »Skräckbringaren. Nu vill jag då
 »Bedja dig, furste över lysande daner,
 »Scyldingarnes skydd, en enda bön:
 »Att du, krigarnes värn, männens herre och vän,
- 430 »Ej vägrar mig nu, då jag kommit så fjärran från,
 »Att få ensam med mina jarlars skara,

- »Denna hårda hop, rensa salen Hjort.
 »Jag har också sport, att skräckbringaren
 »I sin sorglöshet ej bryr sig om vapen.
 435 »Jag försmår då, så sant mig Hygelac,
 »Min folkkonung, vare blid i hågen,
 »Att bära svärdet eller den sida, gula
 »Skölden i striden, utan med näven skall jag
 »Fatta tag i fienden och kämpa om livet,
 440 »Bröst emot bröst; där får den lita
 »Till herrens dom, som döden rycker bort.
 »Jag tror nog, att han vill, om han får råda,
 »Uppäta götamännen i denna stridssal
 »Oförfärat, som han ofta gjort
 445 »Med kraftstolte män. Ej behöver du *hålla*
 »*Vakt över* mitt huvud;¹⁾ han vill nog ha mig,
 »Bestänkt med blod, om döden bortrycker mig:
 »Enslingen bär bort det blodiga liket,
 »Tänker kalasa, äter det sorglöst,
 450 »Nedblodar kärrets skrymslen. Ej behöver du
 då längre
 »Sörja för vården utav min kropp.
 »Sänd till Hygelac, om striden bortrycker mig,
 »Den bästa av stridsskrudar, som värnar mitt
 bröst,
 »Den yppersta brynja, ett arv efter Hreöla,
 455 »Welands verk. Alltid går ödet som det skall.»

- Scyldingarnes värn Hroðgar talade:
 »I och för *strider*, min vän Beowulf,
 »Och till vår hjälp har du uppsökt oss.
 »Din fader kämpade den största fejd:
 460 »Hans hand vart Heaðolafs bane
 »Bland Wylfingarne; då vågade ej
 »*Väder-götarne* behålla honom av fruktan för krig.

¹⁾ En hedersgård åt den döde.

- »Då uppsökte han de ärorika Scyldingarnes,
»Syddanernas folk över vågornas svall.
- 465 »Just då rådde jag över danernas folk
»Och innehade ung det vida riket,
»Hjältarnes borg; då var Heregar död,
»Min äldre broder, Healfdenes son,
»Ej mer i livet; han var bättre än jag.
- 470 »Sedan bilade jag denna fejd med skatter;
»Jag sände till Wylfingarne över vattnets rygg
»Gamla smycken; han svor mig eder.
»Sorg i mitt sinne är mig att säga
»Till vem det vara må, vilken våldsamt fiendskap
- 475 »Och nesa Grendel berett mig i Hjort
»Med sina hätska anslag. Min krigarehop,
»Min salsskara har smält samman; ödet har
bortsopat dem
»I Grendels fasansfulla våld; men Gud kan lätt
»Hejda den djärve fienden i hans dåd.
- 480 »Rätt ofta hava, druckna av öl,
»Kämparne lovat vid dryckeskannan
»Att i ölsalen vilja bida
»Striden mot Grendel med svärdseggarnas fasor.
»Då var denna hirdens mjödsal blodfärgad
- 485 »Vid morgontiden, då dager lyste,
»Varje bänktilla övergjuten med blod.
»Så mycket färre trogna ägde jag,
»Dyra kämpar, som dem döden borttryckt.
»Sitt nu ned till gästabudet och *tänk* i tid
- 490 »På segerära åt männen, som din håg bjuder!»
Sedan gavs de samlade götamännen
Plats på en bänk uti ölsalen;
Dit gingo de tappre, de mycket stolte
Att sätta sig ned. En sven passade upp,
495 Bar i handen en sirad ölkanna,
Iskänkte den klara drycken. Skalden sjöng
stundom

Klart uti Hjort. Där var kämpajubel,
En talrik skara daner och väder-götar.

Ecglafs son Unferð talade;

- 500 Vid Scyldingafurstens fötter satt han,
Löste stridsrunan — den modige sjöfaranden
Beowulfs företag förtröt honom mycket,
Förty han unnade ej, att någon annan man
Under himlen skulle någonsin vinna
- 505 Större ära på jorden än han själv —:
»Är du den Beowulf, som mätte sig med Breca
»I kappsimning över det vida havet,
»Där I övermodigt prövaden vågorna
»Och för djärft skryt vågaden livet
- 510 »I det djupa vattnet? Ej kunde någon man,
»Ljuv eller led, förmå eder att avstå
»Från den sorgfulla färden. Sedan summen I
i havet,
»Där I med armarna famnaden havsströmmen,
»Mätten havsvågorna, svängden händerna,
- 515 »Gleden över havsytan; vintersvallet
»Sjöd i vågorna. I strävaden sju nätter
»I havets våld; han övervann dig i simning,
»Hade större styrka. Sedan vid morgontiden
»Bar havet upp honom till strids-rämerna.¹⁾
- 520 »Därifrån uppsökte han, dyr för de sina,
»Sitt kära arvgods i brondingarnes land,
»Den fagra skyddsborgen, där han hade folk,
»Borg och ringar. Hela sitt vad med dig
»Fullgjorde noga Beanstans son.
- 525 »Nu väntar jag för dig, så dugande du än varit
»I alla stridsstormar, en sämre utgång

¹⁾ Troligen raumarne i Norge. Det sagolika i framställningen gör dock lokaliseringen av här nämnda stammar högst osäker.

- »Av den vilda kampen, om du vågar bida
 »Grendel på nära håll natten i ända.»
 Ecgtheows son Beowulf talade:
- 530 »Sådan lång rad, min vän Unferð,
 »Du, drucken av öl, har talat om Breca,
 »Sagt om hans färd! Sant jag säger,
 »Att jag hade större styrka på havet,
 »Strävan på vågorna än någon annan man.
- 535 »Vi två sade det såsom ynglingar,
 »Och vi lovade — bådast vårt liv
 »Var då ännu ungt — att våga livet
 »Ute på havet och gjorde det också.
 »Då vi summo ut, hade vi det hårda svärdet
- 540 »Naket i handen: vi ärnade värja oss
 »Mot valfiskarna. Han kunde ej alls
 »Flyta ifrån mig längre bort på vågorna,
 »Snabbare i havet, och ej ville jag ifrån honom.
 »Sedan voro vi tillsammans på havet
- 545 »Fem nätters tid, tills strömmen drev oss åtskils,
 »De svallande vågorna, det kallaste väder,
 »Den mörka natten och den vilda nordan
 »Kastade sig mot oss; vågorna voro upprörda.
 »Havsfiskarnas mod vart uppeggat;
- 550 »Då lämnade mig min hårda, flätade
 »Pansarskjorta skydd mot de lede;
 »Den virkade stridsdräkten, smyckad med guld,
 »Låg på mitt bröst. Mot botten drog mig
 »En hätsk fiende; den vilde höll mig
- 555 »Fast i sitt tag. Dock vart mig unnat
 »Att träffa skräckbringaren med svärdets spets.
 »Den stormande striden borttryckte då
 »Det väldiga havsdjufet genom min hand.
- »Sålunda ansatte mig ofta och hårt
- 560 »De leda skadedjuren. Jag stod dem till tjänst
 »Med mitt dyrbara svärd, såsom vederbörligt var.

- »Ej fingo de illdådarne njuta glädjen
 »Utav den måltiden att få taga mig
 »Och sätta sig till gästabud nära havsbottnen;
 565 »Utan om morgonen lågo de uppe,
 »Sårade av klingan, bland vågornas *skum*,¹⁾
 »Sövda av svärdet, så att de icke
 »Sedan hindrade sjöfarande
 »På den stupande vägen. Från östan kom ljuset,
 570 »Guds lysande vårdtecken — vågorna lade sig —,
 »Så att jag kunde se lantuddarna,
 »De blåsiga strandhöjderna. Ödet frälser ofta
 »Mannen från döden, då hans mandom duger.
 »Emellertid lyckades jag med svärdet slå ihjäl
 575 »Nio havstroll. Aldrig har jag sport hårdare
 »Nattlig strid under himlens valv
 »Eller armare människa i havets strömmar.
 »Dock undkom jag med livet fiendernas tag,
 »Trött av färden. Sedan bar mig
 580 »Havet på sin ström, de svallande vågorna
 »Till finnarnes land. Om dig har jag icke
 »Hört förtäljas sådana strider,
 »Svärdens fador. Ingen av er båda,
 »Breca och du, har ännu i stridsleken
 585 »Någonsin utfört så dyrköpt bragd
 »Med de blanka svärden — ej jag yves där-
 över —.
 »Du däremot har blivit dina närmaste fränders,
 »Dina bröders bane; därför skall du i helvetet
 »Lida fördömelse, fastän ditt vett duger.
 590 »Jag säger dig för sant, du Ecglafs son,
 »Att aldrig skulle Grendel, den hemske skräck-
 bringaren,
 »Vållat din härskare så mycken fasa

¹⁾ Eller på kustens sand.

- »Och nesa i Hjort, om din hug vore
 »Så stridslysten som du själv säger.
- 595 »Men han har funnit, att han ej behöver
 »Synnerligen frukta för fejden med eder,
 »Den hemska svärdsstormen med Seger-scyld-
 ingarne;
 »Han tager tvångspanter, skonar ingen
 »Av danernas folk, utan kämpar med lust,
- 600 »Dödar och *fråssar*, väntar ej strid
 »Av spjut-danerna. Men nu skall jag snart
 »Bjuda honom på götarnes kraft
 »Och mandom i striden. Tillbaka går den som kan,
 »Modig till mjödet, när morgonljuset,
- 605 »Den strålande solen följande dygnet
 »Skiner från sunnan över människors barn.»
 Lycklig var då skatternas utdelare,
 De glänsande danernas tappre gråhårsfurste
 Hoppades på hjälp, sedan folkets herde
- 610 Hade hört Beowulfs fasta beslut.
 Där var skratt bland hjältarne, sången ljöd,
 Orden voro glada. Fram gick Wealhtheow,
 Hroðgars gemål, med höviskt skick,
 Hälsade guldsmyckad männen i salen;
- 615 Och då gav den friborna maken en bägare
 Först åt öst-danernas odals skyddsherre,
 Bad honom vara blid vid detta ölgille,
 Vänlig mot männen. Den segerrike konungen
 Mottog med glädje den bjudna salsbägaren.
- 620 Helmingarnes dam gick sedan omkring
 Till hela skaran, gamla och unga,
 Utdelade skatter; tills så fogade sig,
 Att den ringprydda, högsinnade drottningen
 Bar en mjödbägare fram till Beowulf;
- 625 Hälsade götarnes furste och tackade
 Gud med visa ord, att nu blivit uppfylld
 Hennes önskan och hopp att av någon jarl

- Få hjälp emot dåden. Den stridsdjarve kämpen
Mottog bågaren utav Wealhtheow,
- 630 Och sedan talade Beowulf högtidligt,
Ecgtheows son, lysten efter strid:
»Det var min föresats, då jag gick till sjöss,
»Satte mig i farkosten med min skara,
»Att jag fullständigt skulle uppfylla
- 635 »Edert folks önskan eller falla på valplatsen,
»Sluten i fiendens tag. Jag skall utföra
»En manlig bragd eller också bida
»Min sista dag i denna mjödsal.»
Dessa stolta ord av göten
- 640 Likade väl kvinnan; guldsmyckad gick
Den friborna drottningen och satte sig hos sin
gemål.
Därefter, liksom förut, talades käcka ord
Inne i salen; det segerrika folket
Var glatt och bullersamt, till dess med ens
- 645 Healfdenes son ville söka
Sin aftonro. Han visste, att strid
Väntade skräckbringaren i den höga salen,
När de ej kunde se solens ljus,
Och den mörka nattens skugglika skepnader
- 650 Kommo skridande dystra under molnen
Hän över alla. Hela skaran reste sig.
Då hälsade den ene mannen den andre,
Hroðgar Beowulf, och önskade honom lycka,
Gav i hans våld salen och sade:
- 565 »Aldrig har jag förut, sedan jag kunnat
»Höja hand och sköld, överlåtitt åt någon
»Danernas ståtliga hus förrän nu åt dig.
»Tag nu i din vård det yppersta av hus,
»Minns din hjälteära, visa din mannakraft,
- 660 »Håll vakt mot fienden! Intet du önskar skall
du sakna,
»Om du med livet genomgår detta hjältedåd.»

- Sedan gick Hroðgar, Scyldingarnes furste,
 Men sin kämpaskara ut ur salen.
 Stridsfursten ville söka vilan
- 665 Hos drottning Wealhtheow. Härlighetenskonung¹⁾
 Hade mot Grendel, som männen sport,
 Utställt en salsvakt, höll särskild vård
 Om danernas furste, vakt emot jätten.
 Ja, fast förtröstade götarnes hövding
- 670 På sitt mod och sin kraft, på skaparens huldhet.
 Han tog då av sig sin järnbrynja,
 Sin hjälm av huvudet, räckte sitt sirade svärd,
 Det yppersta stål, åt en tjänare
 Och bad honom förvara stridsrustningen.
- 675 Sedan talade den gode göten Beowulf
 Några stolta ord, innan han steg i bädden:
 »Ej räknar jag mig ringare i hjältekraft
 »Och stridsbedrifter än den där Grendel.
 »Därför vill jag icke med svärd döda honom,
- 680 »Taga hans liv, även om jag kan det.
 »Han känner ej sådana fördelar som att ge slag
 tillbaka,
 »Sönderhugga skölden, så stark han än är
 »I nidingsdåd; utan vi skola i natt
 »Bägge sakna svärd, om han vågar söka
- 685 »Strid utan vapen; och sedan tilldöme
 »Den vise Gud, den helige herren,
 »Äran åt den sidan, som honom gott synes!»
 Sedan lade sig den tappre, huvudkudden mottog
 Jarlens anlete, och kring honom lutade sig
- 690 Mången rask sjöman till vila i salen.
 Ingen av dem trodde, att han någonsin skulle
 Återkomma därifrån till sitt kära hem,
 Sitt folk och skyddsborgen, där han blivit
 uppfödd;
 Ty de hade sport, att en blodig död

¹⁾ Gud.

- 695 Förut hade borttryckt alltför många danamän
 I denna vinsal. Men herren gav
 Väder-götamännen stridslyckans vävnad,
 Tröst och stöd, så att de alla
 Genom ens kraft, hans egen styrka
- 700 Övervunno sin fiende: sant visade sig,
 Att den mäktige Gud alltid har rått
 Över människors släkte. — I den mörka natten
 kom
 Skuggvandraren skridande. Skyttarne sovo,
 Som skulle vakta det hornprydda huset,
- 705 Alla utom en. Då blev känt för människor,
 Att den oförsonlige¹⁾ fienden ej fick sända dem
 Till skuggornas rike, då skaparen ej ville det;
 Utan den vredgade bidade vaken
 På stridsmötet fienden till harm.
- 710 Då kom Grendel gångande från träskets
 Töckniga stränder, bar på Guds vrede.
 Illdådaren trodde sig skola ombringa
 Någon av männen i den höga salen;
 Gick under molnen åt det håll, där han visste
- 715 Sig säkert skola finna vinhuset och männens
 Guldkimrande sal. Ej var detta första gången,
 Som han uppsökte Hroðgars hem.
 Men aldrig i sina livsdagar, varken förr eller
 senare,
 Fann han hårdare hjälte bland männen i salen.
- 720 Glädjeberövad kom då mannen
 Vandrande till huset. Dörren, som var fastgjord
 Med eldsmidda band, sprang genast upp,
 Då han stötte till den med händerna. Illasinnad
 och vred,
 Bröt han upp husets ingång. Och snart därefter

¹⁾ Eller: spöklike.

- 725 Trädde fienden in på det brokiga golvet,
 Gick vildsint fram. Ur hans ögon stod
 En vidrig glans, snarlik en eldslåga.
 I huset såg han många kämpar,
 En skara av fränder sova tillsammans,
- 730 Manliga hjältar; då log hans sinne.
 Den hemske skräckbringaren tänkte, att han
 skulle,
 Innan dagen komme, skilja vars och ens
 Liv från kroppen, nu då han fått hopp
 Om en riklig måltid. Men ej längre ville ödet,
- 735 Att han skulle få taga flera människor
 Efter denna natt. Hygelacs starke
 Frände såg då huru illdådaren
 Ärnade anbringa sina våldsamma tag.
 Skräckbringaren ville ej dröja,
- 740 Utan tog raskt första gången
 En sovande man, slet sönder honom ostörd,
 Bet i benhöljerna¹⁾, drack blodet ur ådrorna,
 Svalde bit efter bit; snart hade han
 Helt och hållet förtärt den döde mannen,
- 745 Hans fötter och händer. Han gick närmare fram
 Och fattade sedan med handen den modige
 Kämpen i bädden, sträckte sin hand
 Fram emot fienden, som strax tog emot
 Det lömska anfallet och stödde sig mot armen.
- 750 Snart kunde illdådens herde märka,
 Att han ej träffat uti midgård,
 På jordens sköte, hos någon annan
 Starkare handtag. Han vart då rädd
 I hugen, men kunde ej mera fly därifrån.
- 755 Han tänkte komma undan, ville fly till sitt gömsle,
 Söka djävlarne sällskap; ej var hans göra här
 Sådant som han förut havt i sina livsdagar.

¹⁾ Musklerne.

- Då mindes Hygelacs *modige* frände
 Sitt aftontal och reste sig i hela sin längd,
 760 Tog fast i honom. Fingrarna knakade;
 Jätten strävade utåt, jarlen steg längre fram.
 Den beryktade varelsen ville fly vidare,
 Vart han än kunde och bort därifrån
 Till träskets gömslen: han kände fiendens fasta
 765 Grepp om sina fingrar. Det var en usel färd,
 Som illdådaren styrt till Hjort.
 Hirdsalen dånade; för alla de djärva
 Danajarlar, som bodde i borgen,
 Vart ölet *bittert*¹⁾; vreda kämpade
 770 De två om salen. Huset dånade,
 Och stort under var, att denna vinsal
 Höll stånd mot kämparne, att den fagra bygg-
 naden
 Ej föll till marken; utan så fast var den
 Innan- och utantill konstrikt hopsmidd
 775 Med band av järn. Från underlaget bröts,
 Där fienderna kämpade, så har jag sport,
 Mången mjödbänk, smyckad med guld.
 Det trodde ej förr Scyldingarnes stormän,
 Att det någonsin skulle stå i någon människas
 makt
 780 Att nedriva det härliga, hornprydda huset,
 Med svek förstöra det, om ej lågans famn
 Skulle svälja det i rök. Ett aldeles oerhört
 Dån uppstod; hemsk fasa
 Grep var och en av nord-danerna,
 785 Som från muren hörde verop,
 Hörde Guds vedersakare sjunga sin fasansfulla,
 Segerlösa sång, den vid helvetet fjättrade

¹⁾ Antingen egentligt: 'det öl de druckit kändes bäskt',
 eller figurligt: 'de fingo en bitter bågare att tömma'.

Klaga sin smärta. Honom höll för fast
 Den som bland människor var den starkaste
 790 I de dagarna av detta livet.

På intet villkor ville jarlarnes värn
 Låta den mordiske gästen få gå med livet
 Och ansåg icke hans levnadsdagar
 Nyttiga för någon. Där svängde mången
 795 Av Beowulfs män sitt gamla svärd,
 Ville värna den frejdade furstens,
 Hövdingens liv, om så de kunde.
 De visste det ej, de tappre krigarne,
 Då de kämpade denna strid
 800 Och ville hugga den skuldbelastade fienden
 På alla håll och nå hans själ,
 Att intet det bästa stål på jorden,
 Ingen klinga ville bita på honom;
 Ty han hade genom trolldom gjort sig hård
 emot alla
 805 Segervapens eggjar. Ömkligt skulle
 Hans levnads slut bliva den dagen
 Av detta livet och den främmande gästen
 Fara fjärran i fiendernas våld.
 Då kunde märka han som förut
 810 Med fröjd i hågen övat många illdåd
 Mot människosläktet — han var fiende till
 Gud —,
 Att hans kropp icke ville följa honom,
 Utan Hygelacs modige frände
 Höll honom med sin hand: den enes liv
 815 Var den andre okärt. Kroppssmärta led
 Den hemske skräckbringaren: på hans axel
 skönjdes
 Ett oläkligt sår; senorna sprungo,
 Benhöljerna knakade. Stridsära vart
 Given Beowulf; dödssjuk måste

- 820 Grendel fly därifrån till träskets stränder,
Söka sitt glädjelösa hem. Han visste fullväl,
Att hans levnads slut nu hade kommit,
Hans dagars tal. Alla daners önskan
Blev nu uppfylld genom denna stridsstorm.
- 825 Den vise och tappre, som kommit från fjärran,
Hade då rensat Hroðgars sal,
Frälst den från fiendskap. Han glädde sig åt
nattarbetet
Och sin hjälteära. Götarnes hövding
Hade hållit sitt ord till öst-danerna
- 830 Och även avhjälpit allt det lidande,
Den smygande sorg, som de förut lidit
Och i sin stora nöd hade måst tåla,
En stor nesa. Som uppenbart tecken
Framlade kämpen Grendels arm,
- 835 Hand och axel — allt vad som hörde
Till Grendels grepp — under det vida taket.

- Sedan samlades om morgonen, såsom jag sport,
Mången kämpe kring tronsalen.
Hövdingarne kommo från fjärran och nära
- 840 Vida vägar att skåda undret,
Den ledes spår. Hans levnads slut
Tycktes ej smärtsamt för någon man
Bland dem som skådade den ärelöses steg,
Huru, trött i sinnet, övervunnen i striden,
- 845 Flyende och livdömd, han burit dödspår
Bort därifrån till sjötrollens hem.
Där var vattenytan svallande av blod,
En hemsk virvel, helt upprörd,
Sjöd av svärdsblod, av heta blodvågor;
- 850 Den dödsvigde *dök* ned och lade glädjelös
Ned sitt liv, sin hedniska själ
I träskets fristad, där helvetet mottog honom.

- Därifrån återvände de gamle hirdmännen
 Och mången ung efter glädjeric färd.
- 855 Från sjön redo de modige männen
 På ljusa hästar. Där blev talat
 Om Beowulfs ära: ofta sade mången,
 Att i norr och söder vid de tvenne haven,
 På den vida jorden ingen annan
- 860 Sköldbärare under himlens vidd
 Vore bättre och mera värd att härska.
 Dock nedsatte de ingalunda sin vän och herre,
 Den blide Hroðgar, utan det var en god konung.
 Stundom läto de stridsberömde
- 865 Sina ljusa hästar löpa i kapp,
 Där landsvägarna tycktes dem fagra
 Och välkända; stundom var det
 En konungens hirdman, höljd utav lov,
 Som mindes sånger och en hel mängd
- 870 Av gamla sagor och nu fann nya
 Och sanna ord. Han började nämligen
 Vist ordna¹⁾ Beowulfs företag
 Och skickligt tälja konstrikt tal
 Med växlande ord. Han kvad också
- 875 Rätt mycket okänt, som han hört sägas
 Om Sigemund och hans bragder,
 Välsingens kamp, hans vida färder,
 Hans fejd och brott, som människors barn
 Ej noga kände, utom Fitela²⁾ jämte honom,
- 880 Då morbrodern ville omtala något dylikt
 För sin systerson, såsom de alltid voro
 Fasta vapenbröder i varje strid.
 Men svärd hade de fällt en hel mängd
 Av jättesläktet. Ej liten ära

¹⁾ D. v. s. I vers skildra.

²⁾ Sinfjötle i den nordiska sagan. I denna är det, som bekant, Sigmunds son Sigurd, som dödar ormen.

- 885 Upprann för Sigemund efter hans dödsdag,
Sedan den stridshårde dödat ormen,
Skattens vårdare: ensam vågade
Ädlingens son det djärva dådet
Under den grå klippan: ej var Fitela med honom.
- 890 Dock lyckades det honom med svärdet genom-
borra
Den underbara ormen, så att det dråpliga stålet
Stod fast i väggen: draken fick banesår.
Skräckbringaren¹⁾ hade genom mandom vunnit,
Att han fick nyttja efter eget behag
- 895 Ormens ringskatt: sonen till Väls
Lastade en farkost, bar i skeppets sköte
De glänsande smyckena; ormen smälte i hettan.
Bland vandrande hjältar var denne, kämparnes
värn,
Mest frejdad vida bland människosläktet
- 900 För sina bragder: därför växte hans rykte. —
Sedan Heremods kraft och mandom
I striden sjunkit, vart han inom kort
Sveckfullt utlämnad till jutarne,
I fiendernas våld. Honom hade sorgens svall
- 905 Alltför länge förlamat. Han blev för sina män,
För alla ädlingar en källa till livssorg,
Och ofta beklagades i forna tider
Den tappres färd av mången vis man,
Som av honom hoppats hjälp i olyckorna,
- 910 Och att detta furstebarn skulle få växa och
övertaga
Sin faders värdighet, vård om folket,
Skatt och skyddsborg, hjältarnes rike,
Scyldingarnes arvland. Hygelacs släkting²⁾
Var då kärare för alla vänner,

¹⁾ Sigemund.

²⁾ Beowulf.

- 915 För människosläktet: över den förre kom
sveket¹⁾. —
Stundom tillryggalade de i kapp på sina hästar
De ljusa vägarna. Då hade morgonljuset
Hastigt skjutit fram. Mången tapper
Tjänare gick till den höga salen
- 920 Att se stridsundret; även konungen själv,
Ringskatternas vårdare, trädde, ärorik
Och högt frejdad, med stort följ
Ur frustugan, och med honom gick
Hans gemål mjödstigen, ledsagad av tärnor.
- 925 Hroðgar talade — han gick till salen,
Ställde sig vid en pelare, såg på det guldsmyckade,
Höga taket och Grendels hand —:
»Den allsmäktige vare genast tackad
»För denna åsyn! Mycket ont och sorgligt
- 930 »Har jag lidit av Grendel: städse kan Gud verka,
»Härlighetens herde, under efter under.
»Det var ej länge sedan, som jag ej hoppades
»I hela mitt liv få någon bot
»För mina olyckor, när det yppersta
- 935 »Bland alla hus stod stänkt av stridsblod, —
»En olycka, som vida bortskrämt alla stormän,
»Som icke hoppades någonsin kunna
»Värja männens härskareborg
»Mot leda gastar. Nu har en hirdman
- 940 »Genom herrens makt utfört en bragd,
»Som vi alla förut ej kunde med vår klokhet
»Sätta i verket. Ja, det kan verkligen

¹⁾ Såsom motsats till Beowulf framställes Heremod, en dansk konung, som, i början lovande och framstående, sedermera blev övermodig och tyrannisk samt av sitt folk förråddes eller måste fly till landets fiender.

- »Den kvinna, som fött denne son i världen,
 »Säga, om ännu hon finnes i livet,
 945 »Att den evige skaparen varit henne huld
 »Vid barnsbörden. Nu vill jag i livet
 »Älska dig, Beowulf, såsom en son,
 »Du den bäste av män! Bevara hädanefter väl
 »Denna nya frändskap! Ej skall du i världen
 950 »Behöva sakna något, som ligger i min makt.
 »Rätt ofta har jag hedrat som lön för mindre
 bragd
 »Med dyrbara skatter en ringare kämpe,
 »Sämre i striden. Du har själv åstadkommit
 »Genom dina bragder, att din ära skall leva
 955 »Ständigt i livet. Den allsmäktige vedergälle
 »Dig med goda gåvor, såsom han hittills gjort!»
 Ecgtheows son Beowulf talade:
 »Vi ha utkämpat detta hjältedåd
 »Med stor glädje, djärvt provat på
 960 »Den okändes styrka. Helst skulle jag velat,
 »Att du hade fått se honom själv,
 »Den rustade fienden, trött till döden.
 »Jag ville snabbt fjättra honom
 »Med hårda nävar på dödsbädden,
 965 »Så att han skulle ligga i dödsqual
 »Under mitt tag, om ej hans kropp glidit undan.
 »Jag kunde icke, då ej skaparen ville det,
 »Hindra hans gång: så fast höll jag icke
 »Dödsfienden; utan denne var alltför
 970 »Stark på foten. Dock lämnade han kvar,
 »För att rädda livet, såsom spår sin hand,
 »Arm och axel; likväl fick icke
 »Den eländige mannen någon hjälp därav.
 »Ej längre lever missdåden,
 975 »Hemsökt för sina synder, utan honom har
 smärtan
 »Under *tvingande* grepp hårt omsnärt

- »I svåra band. Där skall han bida,
 »Den skuldbefläckade mannen, på den stora
 domen,
 »Som den härlige skaparen skall fälla över
 honom.»
- 980 Då blev Ecglafs son¹⁾ tystare
 Med sitt skrytsamma tal om stridsbedrifter,
 När ädlingarne, tack vare jarlens kraft,
 Fingo skåda fiendens hand och fingrar
 Högt uppe i taket. Framtill var var och en
- 985 Av de fasta naglarna snarlik stål;
 Den hedniske kämpens handsporre²⁾ var
 Otäck och hemsk. Var och en sade,
 Att intet beprövat kämpasvärd
 Ville bita på honom samt avhugga
- 990 Skräckbringarens blodiga stridsnäve.

- Sedan lät man snabbt händerna smycka
 Hjort innantill: det fanns en mängd
 Män och kvinnor, som satte i stånd
 Den gästvänliga vinsalen. Guldkimrande skeno
- 995 Bonader längs väggarna, många underbara syner
 För alla män, som skåda på dem.
 Det härliga huset, fullständigt innantill
 Hopfäst med järnband, var illa skadat,
 Gångjärnen sprängda; taket ensamt
- 1000 Blev alldeles oskadat, då skräckbringaren,
 Skuldbelastad, tog till flykten,
 Misströstande om sitt liv. Ej är det lätt
 Att fly undan *döden* — göra det den som vill! —;
 Utan drivet av tvång, skall *varje* människobarn,
- 1005 Som hyser en själ och bor på jorden,
 Nödgas *söka* den redde bädden,

¹⁾ Unferð, se v. 499 ff.

²⁾ = klo.

- Där hans kroppshydda, vilande på lägret,
 Skall sova efter gästabudet. — Då var rätta tiden
 För Healfdenes son att gå till salen:
- 1010 Konungen själv ville intaga sitt mål.
 Ej har jag sport, att en större skara
 Uppfört sig bättre kring sin skatt-utdelare.
 De ärorika männen gingo till bänken,
 Gladde sig åt måltiden, mottogo höviskt
- 1015 Mången mjödbägare; de tappre fränderna
 Hroðgar och Hroðulf *voro då där*,
 I den höga salen. Hjorts inre
 Fylldes av vänner: då hade Scyldingarne
 Ännu ej övat förrädiska anslag.
- 1020 Healfdenes son gav sedan Beowulf
 Till segerlön ett gyllene fälttecken,
 Ett smyckat banér, hjälm och brynja,
 Ett frejdat och sirat svärd: många sågo dessa
 Bäras fram för hjälten. Beowulf mottog
- 1025 En bägare i salen; ej behövde han skämmas
 Inför skyttarne för dessa gåvor.
 Ej har jag sport, att många män
 Hjärtligare givit på ölbänken en annan
 Fyra smycken, sirade med guld.
- 1030 Kring hjälmens krön höll en rundad valk,
 Omlindad av metallband, skyddsvakt över huvu-
 det,
 Att ej filarnas alster¹⁾, hårda i stridsskuren,
 Mätte förmätet skada honom, då hjälten,
 Väpnad med sköld, skulle gå mot fienderna.
- 1035 Jarlarnes värn lät vidare föra
 In uti huset åtta hästar
 Med guldsmidda betsel; på en av dem låg
 En guldsmyckad sadel, konstrikt arbetad.
 Det var den höge konungens säte i striden,

¹⁾ = svärd.

- 1040 Då Healfdenes son ville öva svärdslek:
 Aldrig vilade i härens spets
 Den vittfrejdades tapperhet, då kämparne föllo.
 Och då lämnade Ingvinernas¹⁾ skyddsherre
 Båda delarna, hästar och vapen,
- 1045 I Beowulfs våld, med sin välönskan därtill.
 Så värdigt vedergällde den frejdade fursten,
 Hjältarnes skattvårdare, stridsstormarna
 Med hästar och skatter, att det aldrig kan klandras
 Av den man, som rätt vill säga sanning.
- 1050 Dessutom gav jarlarnes drott
 Åt var och en av dem på mjödbänken,
 Som med Beowulf tillryggalagt vägen över havet,
 Ett dyrbart arvsvärd och bjöd att gälda
 Med guld den man, som Grendel nyss
- 1055 Ondskefullt dödat, som han velat göra med flere,
 Om ej den vise Gud och hjältens mod avvärjt
 Från dem detta öde: skaparen rådde
 Över alla människor, såsom han ännu gör.
 Därför är förstånd och sinnets förtänksamhet
- 1060 Överallt det bästa; mycket ljuvt och lett
 Måste den röna, som lever länge
 Här uti världen strävsamma dagar. —
 Där var sång och musik på en gång därinne
 Om Healfdenes häranförare;
- 1065 Harpan anslogs, ofta klingade sången,
 Då Hroðgars skald *väckte* fröjd i salen
 Längs mjödbänken, *då* han talade
 Om Finns söner, när olyckan drabbade dem.²⁾
 »*Healfdenes* hjälte, Scyldingen Hnäf

¹⁾ = öst-danernas.

²⁾ Innehållet i den följande episoden synes vara: Finn, hövding över jutarne, en frisisk stam, är gift med Hildeburg, Hocs dotter. Dennas broder Hnäf har med en skara daner anlämt till Finns rike. Danerna överfallas förrädiskt i Finns borg, och

- 1070 »Föll för ödet på frisernas valplats.
 »Ja, ingalunda kunde Hildeburg prisa
 »Jutarnes tro: oförskylt miste
 »Hon sina kära, barn och bröder¹⁾
 »I denna sköldlek; de föllo för ödet,
- 1075 »Sårade av spjutet; sorgsen var kvinnan.
 »Och ej utan skäl klagade Hocs dotter
 »Över skickelsen, då morgonen kom,
 »Och hon kunde se under den ljusa himlen
 »De sinas olyckliga död, av vilka hon förr haft
- 1080 »Den största glädje i världen. Striden hade
 borttryckt
 »Alla Finns kämpar utom några få,
 »Så att han ej kunde på valplatsen
 »På något sätt utkämpa striden med Hengest,²⁾
 »Genom kamp skydda de olyckliga spillrorna
- 1085 »Mot konungens man;³⁾ utan de erbjödo dem
 fördrag:
 »Att de helt skulle inrymma ett annat hus åt dem
 »Med sal och högsäte, så att de skulle äga
 »I sitt våld hälften mot jutarnes söner;
 »Och vid skattutdelningar skulle varje dygn
- 1090 »Folcvaldas son⁴⁾ hedra danerna,
 »Skänka ringar och dyrbara skatter
 »Av drivet guld åt Hengests skara
 »Jämt lika mycket som han ville elda
 »Frisernas stam med gåvor i ölsalen.

Hnäf dödas. Hans efterträdare Hengest håller emellertid stånd mot jutarne, och ett fördrag ingås. Efter någon tid uppflamar dock fiendskapen ånyo, och nu dödas Finn av danerna, som fått förstärkningar hemifrån. — Sammanhanget är dock dunkelt, och flera uttryck svårtydda och omtvistade.

¹⁾ Plur. för sing. = son och broder.

²⁾ Efter Hnäfs fall blev denne dana-skarans anförare.

³⁾ Danakonungens man = Hengest.

⁴⁾ Finn.

- 1095 »Så slöto de högtidligt å ömse sidor
 »Fast fredsfördrag. Finn bekräftade
 »För Hengest med eder, kraftigt och okränkbart,
 »Att han skulle hålla i ära efter stormännens råd
 »De olyckliga spillrorna, och ingen man där
- 1100 »Med ord eller dåd bryta fördraget
 »Eller någonsin bakslugt omnämna detta,
 »Att de dock följde sin ringutdelares¹⁾ baneman,
 »Herrelöse, då de så måste.
 »Om då någon friser med utmanande tal
- 1105 »Väckte minnet av dödshatet,
 »Skulle svärdets egg *straffa* detta.
 »Eden avlades, och *glänsande* guld
 »Lyftes ur skatten. Här-scyldingarnes
 »Bäste kämpe²⁾ var redo för bålet.
- 1110 »Lätt skönjbara voro på detta bål
 »Den blodbestänkta brynjan, ett guldbeslaget
 vildsvin
 »Av hårt järn samt mången ädling,
 »Död av sina sår: ej få föllo på valplatsen.
 »Då lät Hildeburg åt lågan överlämna
- 1115 »På Hnäfs bål sin egen son,
 »Bränna hans kropp, lägga den på bålet.
 »Den arma modern sörjde vid hans skuldra
 »Med klagande ord. Kämpen besteg bålet.
 »Mot molnen virvlade den största bland liklågor,
- 1120 »Susade framför högen; huvudena smälte,
 »Sårens portar brusto, då blodet sprang ut
 »Ur leda bett³⁾ på kroppen. Den glupskaste av
 andar,
 »Lågan svalde alla, som striden där bortryckt
 »Av båda folken; deras kraft var förbi.

¹⁾ Danernas ringutdelare = Hnäf; dennes baneman = Finn.

²⁾ Hnäf.

³⁾ = sår.

- 1125 »Sedan gingo kämparne, som mist sina vänner,
 »Att uppsöka sina bostäder och se Frisland,
 »Hemmen och härskareborgen. Hengest bodde
 »Då ännu hos Finn över den blodiga vintern
 »*Utan någon söndring*¹⁾: tänkte på hembygden,
- 1130 »Fastän han *ej* kunde skjuta ut i havet
 »Den ringade stäven, — havet upprördes av
 stormen,
 »Kämpade med vinden; vintern omslöt vattnet
 »Med isfjättrar, — till dess ett nytt år
 »Kom till gårdarna, som det ännu gör,
- 1135 »Det klara väder, som ständigt kommer
 »I sinom tid. Då var vintern förbi,
 »Jordens barm fager. Den främmande gästen
 »Längtade från gårdarna; han tänkte dock mera
 »På hämnd för sitt lidande än på sjöresan,
- 1140 »Om han skulle kunna åstadkomma en samman-
 stötning
 »Och i denna hågkomma jutarnes söner,
 »Om blott han *ej* bröte mot världens ordning.²⁾
 »Då lade Hunlafs son i hans sköte
 »Stridens glans, det yppersta av svärd;³⁾
- 1145 »Dess eggar voro kända bland jutarne.
 »Också drabbade sedan bitter svärdsdöd
 »Den djärve Finn i hans eget hem,
 »Då Guðlaf och Oslaf efter sjöresan⁴⁾
 »Klagade sin sorg, det hätska angreppet,
- 1150 »Tillvitade honom sina olyckor: *ej* kunde *deras*
oro
 »*Styra sig* i bröstet. Då rödfärgades salen
 »Av fienders lik; Finn dödades,

¹⁾ Eller: med vilande tapperhet.

²⁾ D. v. s. mot givna eder.

³⁾ En uppfordran till hämnd.

⁴⁾ Till Danmark för att hämta nytt manskap.

- »Konungen bland sin hird, och drottningen
rövades.
- »Scyldingarnes skyttar förde till skeppen
- 1155 »Landskonungens hela bohag,
»De smycken och juveler, som de kunde finna
»I Finns hem. På havets stråt
»Förde de sedan den ädla kvinnan
»Till danernas folk.» Så slutade kvädet,
- 1160 Sjunget till harpan. Sedan höjde sig jublet
Högljutt från bänkarna: svenner ihällde
Vin ur konstrika kärl. Då kom *Wealhtheow*
gående fram
Under ett gyllene pannband dit där de båda gode,
Farbror och brorson,¹⁾ suto. Då rådde ännu fred
- 1165 Och tro emellan dem. Där satt ock talaren
Unferð
Vid Scyldingafurstens fötter: alla tilltrorde hans
sinne
• Att äga stort mod, fastän han ej varit ärlig mot
sina fränder
I svärdseggarnas lekar. Då sade Scyldingarnes
drottning:
- »Tag denna bägare, min herre och konung,
- 1170 »Du skatt-utdelare, hell vare dig,
»Männens guldvän, och tala till götarne
»Hulda ord: så skall mannen göra!
»Var blid mot götarne och tänk på gåvor;
»Nära och fjärran har du nu *fred*.
- 1175 »Man har sagt mig, att du ville hålla
»Hjälten som en son. Den strålande ringsalen
»Hjort är rensad: giv, medan du kan,
»Många belöningar och lämna dina söner
»Folk och rike, då du skall bort att skåda
- 1180 »Skaparens skickelse. Jag känner min

¹⁾ Konung Hroðgar och Hroðulf (Rolf Krake).

- 1210 I frankernas våld kom då konungens lik,
 Hans bröstbeklädnad och även denna ring:
 Sämre kämpar plundrade de döde
 Efter slaktningen; götamännen
 Lågo på valplatsen. — Salen fylldes av sorl.
- 1215 Wealhtheow talade och sade inför skaran:
 »Bär med lycka denna ring, käre Beowulf,
 »Du unge kämpe! och begagna denna brynja
 »(De äro stora skatter) och gå framåt!
 »Visa din kraft och var vänlig i råd
- 1220 »Mot dessa ynglingar! Jag skall ej glömma din
 lön.
 »Du har bragt det därhän, att nära och fjärran
 »I alla tider män skola ära dig
 »Lika vida som havet omsluter
 »Blåsiga strandhöjder. Var, så länge du lever,
- 1225 »Lycklig, o ädling! Jag unnar dig väl
 »De rika skatterna. Bliv för min son
 »En hjälp i dåd, du som lever i glädje!
 »Här äro alla jarlar trofasta mot varandra,
 »Vänliga till sinnes, tillgivna sin furste;
- 1230 »Männen äro villiga, krigsfolket helt redo,
 »Hirdmännen dryckesglada. Gören som jag
 beder!»
 Gick så till sin plats. Där var ett utsökt gille,
 Männen drucko vin; de kände icke
 Det grymma öde, som drabbat mången
- 1235 Ibland jarlarne. Sedan kom aftonen,
 Och den mäktige Hroðgar gick till vila
 Uti sin boning. En mängd jarlar
 Vaktade huset, som de ofta gjort förut,
 Bortflyttade bänkarna, överallt breddes
- 1240 Bäddar och bolstrar. En av öltjänarne
 Lutade sig mot bädden, hemfallen åt döden.
 Vid sina huvuden satte krigarne

De glänsande sköldarna. Där var på bänken
Lätt skönjbar över ädlingen
1245 Hans hjälm, hög i striden, hans ringbrynja
Och väldiga spjut. Det var deras sed,
Att de voro ständigt rustade till strid
Hemma och i härfärd, båda delarna,
Så ofta som behovet fogade sig så
1250 För deras furste: detta krigsfolk var gott.

II.

Striden med Grendels moder.

- De lade sig till vila. En fick bittert böta
För sin aftonro, som rätt ofta hänt dem,
Sedan Grendel rådde över guldsalen,
Övade orätt, tills slutet kom,
- 1255 Döden efter synderna. Det vart skönjbart,
Vida känt bland män, att då ännu levde
En hämnare av den lede en lång tid
Efter stridssorgen. Grendels moder,
Skräckbringerskan tänkte på sin olycka,
- 1260 Hon som bebodde vattnets fasa,
Kalla strömmar, sedan Kain blivit
Svärdsbane åt sin ende broder,
Son av samme fader; dödskorad gick han sedan
Med mordets märke att fly människors glädje,
- 1265 Bodde i öknen. Från honom stamma många
Olycksfödda gästar; en av dem var Grendel.
Hemfallen åt svärdet och hatad, fann denne
I Hjort en vakande man bida på strid.
Där angrep skräckbringaren honom;
- 1270 Han mindes emellertid sin kroppsstyrka,
Den mäktiga gåva, som Gud honom givit,
Och av den allrådande hoppades han nåd,
Tröst och stöd: därför övervann han fienden,
Fällde helvetesgästen; sedan gick den eländige,
- 1275 Glädjeberövad, människosläktets fiende,

- Att se sin dödsort. — Men glupsk och dyster,
 Vile hans moder då ännu vandra
 En sorgfull stråt, hämnas sonens död.
 Hon kom så till Hjort, där ring-danerna
- 1280 Sovo längs salen. Då blev där snart
 En återgång för jarlarne, när Grendels moder
 Smugit sig dit in. Denna fasa var
 Jämnt så mycket mindre som kvinnors kraft
 Mot väpnade män i stridens fasa,
- 1285 Då det sirade svärdet, smitt av hammaren,
 Färgat av blod, med duktiga egg
 Klyver vildsvinet över fiendens hjälm.
 Då drogs i salen ovan sätena
 Hård svärdsegg; mången sid sköld lyftes,
- 1290 Fast i handen. På hjälm ej tänkte
 Eller sid brynja den som denna fasa drabbade.
 Hon hade bråttom, ville bärga livet
 Ut därifrån, då hon blivit upptäckt.
 Snabbt hade hon fått ett fast tag
- 1295 I en av ädlingarna, när hon gick till träsket.
 Denne var för Hroðgar den käraste hjälte,
 Såsom följesman, vid de tvänne haven,
 En mäktig sköldkämpe, som hon dödade på
 bädden,
- En ärorik kämpe. Ej var Beowulf där,
 1300 Utan annat härbärke hade förut anvisats
 Den frejdade göten efter skatt-utdelningen.
 Larm vart i Hjort. Hon tog den blodiga,
 Välkända handen. Sorgen hade blivit
 Förnyad i gården: ej var det ett gott utbyte
- 1305 Att å tvänne händer nödgas betala
 Med vänners liv. Den vise konungen,
 Den grå kämpen var sorgsen till mods,
 När han fick veta, att hans käraste
 Rådgivare var död, skild ifrån livet.
- 1310 Skyndsamt blev Beowulf, den segersälle mannen,

- »Så att för mången hirdman, som sörjer i sinnet
 »Efter skatt-utdelaren, må det väl synas
 »En hård olycka: nu vilar den hand,
 »Som var villig att främja alla edra önskningsar.
- 1345 »Jag har hört landets invånare,
 »Salsbeboarne, mina män säga,
 »Att de sett tvänne sådana
 »Väldiga gränsboar, främmande gastar
 »Hålla till i träsk: av dem var den ena,
- 1350 »Så visst som de kunde veta det,
 »En kvinnogestalt; den andra uslingen
 »Trampade i mansskepnad landsflyktens spår,
 »Blott att han var större än någon annan man.
 »Honom kallade i forna dagar
- 1355 »Invånarne Grendel: ej känna de hans fader,
 »Om förut någon av mörka gastar
 »Blivit född åt denne. De bebo dolda trakter,
 »Vargens klippbranter, blåsiga uddar,
 »Farliga träskvägar, där bergets ström
- 1360 »Under uddarnas töcken flyter
 »Ned under jorden. Ej är det härifrån
 »Många mils väg, som denna sjö ligger;
 »Över den hänga *rimfrostklädda* träd,
 »En rotfast skog, och överskugga vattnet.
- 1365 »Där kan man varje natt se ett hemskt under,
 »Eld på vågorna. Ej lever någon så vis
 »Bland människors barn, att han känner bottnen.
 »Fastän hedens vandrare, den hornprydde hjorten,
 »Jagad av hundar, uppsöker skogen,
- 1370 »Flyende från fjärran, giver han förr
 »Sitt liv på stranden, än han vill dit in
 »Att *skydda* sitt huvud. Ej är det en trygg plats.
 »Därifrån stiga mörka vågsvall
 »Upp till molnen, då vinden drager
- 1375 »Oväder samman, tills luften mörknar
 »Och himlen gråter. Nu finnes råd

- »Åter ensamt hos dig. Du känner ej ännu
 »Den farliga platsen, där du kan finna
 »Den skuldbelastade varelsen: sök, om du vågar!
 1380 »Jag skall löna dig för denna strid,
 »Såsom jag förut gjort, med gamla skatter,
 »Med vridet guld, om du kommer därur.»

Ecgtheows son Beowulf talade:

- »Sörj ej, du vise! Bättre är för var och en
 1385 »Att hämnas sin vän än sörja mycket.
 »Var och en av oss skall bida slutet
 »Av jordelivet: vinne den som kan
 »Rykte före döden! det skall sedan
 »Bliva det bästa för den döde kämpen.
 1390 »Stig upp, du rikets vårdare! låtom oss genast fara
 »Att skåda Grendels frändes gång!
 »Jag lovar dig detta: ej skall han fly undan
 »I jordens famn eller bergets skog
 »Eller havets botten, han må gå vart han vill.
 1395 »Hav blott tålomod detta dygn
 »Med allt det onda; det hoppas jag av dig».
 Upp sprang då den gamle, tackade Gud,
 Den mäktige herren, för vad mannen sagt.
 Därpå sadlades åt Hroðgar en häst
 1400 Med lockig man. Ståtlig red
 Den vise fursten; efteråt kom
 Sköldbärarnes skara. Spår voro där
 Längs skogsvägarna vida synliga
 Av gång över marken; hon hade vandrat
 1405 Över ett mörkt träsk, bar då en livlös,
 Den ypperste av de hirdmän,
 Som med Hroðgar rådde i hemmet.
 Ädlingars son gick sedan över
 Branta bergslutningar, smala vägar,
 1410 Trånga stigar, en okänd väg,

- Stupande uddar, många sjötrolls-boningar.
 Jämte några få vise män
 Gick han förut att skärskåda platsen,
 Tills han plötsligt fann bergets träd
- 1415 Luta sig över den grå stenen,
 En glädjelös skog; under stod vattnet,
 Blodigt och upprört. Alla danerna,
 Scyldingarnes vänner blevo dystra till mods;
 Mången hirdman, alla jarlar
- 1420 Måste lida smärta, då de funno
 Äscheres huvud uppå strandklippan.
 Strömmen sjöd — krigarne åsågo det —
 Av hett blod. Stundom sjöng hornet
 En eggande stridssång. Hela skaran satte sig.
- 1425 De sågo på vattenytan en mängd ormar,
 Sällsamma havsdrakar pröva djupet
 Samt på uddarnas sluttningar sjötroll ligga,
 Vilka vid middagstiden ofta företaga
 En sorgfull färd på segelstråten,
- 1430 Ormar och vilddjur. De rusade i väg
 I bitter vrede, då de hörde den gälla
 Klangen av stridshornet. Götarnes furste
 Skilde med sin pilbåge en av dessa från livet,
 Från kampen med vågorna, så att den hårda
 härpilen
- 1435 Stod i hjärtat: han blev mycket långsammare
 I simning på vågen, då döden bortryckte honom.
 Snabbt blev på böljorna den sällsamme simmaren
 Hårt ansatt med vasshakade
 Vildsvinsspjut, och den i striden kuvade
- 1440 Dragen upp på udden; männen beskådade
 Den hemske främlingen. Beowulf klädde sig
 I jarlarustning: han ängslades ej för sitt liv.
 Den handflätade stridsbrynjan skulle,
 Sid och konstrikt smyckad, pröva djupet,
- 1445 Hon som kunde skydda hans kropp,

På det att den vredgade fiendens lömska strids-
grepp

Ej måtte skada hans bröst och liv.

Huvudet åter värjdes av den vita hjälmen,

Som skulle uppröra sjöbottnen,

1450 Söka brusande vågor, smyckad med guld,
Omsluten av pannband, såsom vapensmeden

Underbart arbetat den i forna dagar,

Satt på den vildsvinsbilder, så att ej sedan

Svärd eller klinga¹⁾ kunde bita därpå.

1455 Ej var då ringast ibland kraftstöd

Det som Hroðgars talare²⁾ lånade honom för
striden:

Detta häftprydd³⁾ svärd hette Hrunting

Och var ypperst bland gamla skatter.

EGGEN VAR AV JÄRN, SKIMRANDE AV GIFTSTRIMMOR,

1460 Härdad i stridsblod: aldrig hade det i striden

Svikit någon man, som omslöt det med händerna

Och vågade gå den fasansfulla färden

Över fiendernas slagfält; ej var det första gången

Som det skulle utföra hjältedåd.

1465 Ej tänkte då Ecglafs son,

Den kraftige mannen, när han lånade vapnet

Åt en bättre svärds kämpe, på vad han förut sagt,

Drucken av vin: själv tordes han ej

Våga sitt liv under de brusande vågorna,

1470 Öva mannamod. Då miste han

Sitt hjälterykte. Ej gick det den andre så,

Sedan han hade rustat sig till striden.

Ecgtheows son Beowulf talade:

»Minns nu, du Healfdenes frejdade son,

¹⁾ Eller: svängda svärds klingor.

²⁾ Unferð, Ecglafs son.

³⁾ Eller: länkprydd.

- 1475 »Vise furste, nu då jag är redo till färden,
 »Du männens guldvän, vad vi förut sagt:
 »Att om i denna din sak jag skulle
 »Mista livet, du alltid skulle vara mig
 »Efter min bortgång i faders ställe.
- 1480 »Bliv en beskyddare för mina hirdmän,
 »Mina följesvenner, om striden borttrycker mig,
 »Och sänd även, käre Hroðgar,
 »Till Hygelac de skatter, som du givit mig!
 »Då kan Hredels son, götarnes furste,
- 1485 »När han skådar på detta guld,
 »Se, att jag funnit en synnerligt god
 »Utdelare av ringar och njutit därav, medan jag
 kunde.
 »Och låt du Unferð, den vittfrejdade mannen,
 »Få det gamla, konstrika slagsvärdet,¹⁾
- 1490 »Hårt i eggen; jag skall med Hrunting
 »Vinna ära, eller ock skall döden taga mig.»
 Efter dessa ord skyndade väder-götarnes
 Furste käckt åstad, ville för ingen del
 Bida på svar. Den brusande bränningen
- 1495 Mottog kämpen. Sedan dröjde det en stund,
 Innan han kunde se sjöns botten.
 Nu märkte snart den som, vild och glupsk
 Och stridslysten, rätt i hundra halvår
 Över strömmarnas rymd, att en människa från
 ovan
- 1500 Hemsökte sällsamma väsens bostad.
 Hon grep då emot och fattade kämpen
 Med hemska klor, men skadade ej därmed
 Hans kropp, som ringbrynjan skyddande omslöt,
 Så att hon ej kunde med sina leda fingrar
- 1505 Genomtränga stridsdräkten, den flätade brynjan.

¹⁾ Eller: vattrade (damaskerade) svärdet.

- Då bar havsvarginnan, när hon kommit till
 bottnen,
 Ringarnas furste till sin egen gård,
 Så att han ej kunde — fastän han *strävade där-
 efter* —
 Sköta sina vapen; ty en mängd vidunder
- 1510 Ansatte honom simmande. Månget sjöodjur sökte
 Med mordiska tänder sönderbryta hans brynja;
 Skräckbringarne förföljde honom. Sedan märkte
 jarlen,
 Att han var i någon sal på djupet,¹⁾
 Där intet vatten skadade honom,
- 1515 Och strömmens svekfulla grepp ej kunde nå
 honom
 För den täckta salen. Han såg ett eldsken,
 En skimrande låga lysa klart.
 Den käcke blev då varse djupets varginna,
 Det starka sjörået; lade hjältekraft
- 1520 I slagsvärdet. Handen svek ej slaget,
 Så att det ringprydda svärdet sjöng på hennes
 huvud
 En lysten stridssång. Då märkte främlingen,
 Att stridens glans²⁾ ej ville bita
 Och skada livet; utan eggen svek
- 1525 Fursten i nöden. Förut hade det tålt
 Många handgemäng, ofta kluvit hjälmen,
 Den dödskorades stridsdräkt: då var det första
 gången,
 Som den dyrbara skattens ära sjönk.
 Hygelacs frände var åter fast beslutsam,
- 1530 Ej trög i kraft, betänkt på bragder.
 Den vredgade kämpen kastade svärdet,
 Det konstrikt smyckade, så att det låg på marken

¹⁾ Eller: i en stridssal.

²⁾ Svärdet.

- Med sin hårda stålegg; han litade på sin styrka,
Sitt kraftiga handtag. Så skall mannen göra,
1535 När han tänker i striden vinna
Långvarigt lov; han frågar ej efter sitt liv.
Stridsgötarnes furste fattade i axeln¹⁾
— Ej räddes han för striden — Grendels moder.
Vredgad som han var, slängde den stridshårde
1540 Sin dödsfiende, så att hon sjönk på golvet.
Men strax gav hon honom åter lön i handom
Med vilda nävar och grep tag i honom.
Med tröttat mod föll då omkull
Den starkaste av fotkämpar. Över salsgästen
1545 Satte hon sig sedan, drog sin korta och breda,
Bruneggade dolk, ville hämnas sin son,
Enda barnet. På hans skuldra låg
Det flätade bröstnätet: detta skyddade livet,
Hindrade udd och egg från att intränga.
1550 Då skulle Ecgtheows son, götarnes kämpe,
Ha farit under det gapande djupet,
Om ej stridsbrynjan, det hårda härnätet,
Skänkt honom skydd, och den helige Gud,
Den vise herren, rått över seger i striden.
1555 Himlarnes herre avgjorde det rättvist;
Med lätthet reste *kämpen* sig sedan åter.

Han fick då bland rustningar se jättars gamla
Segerrika svärd med vassa eggar,
En prydnad för kämpar: det var det yppersta
vapen,

- 1560 Ett gott och präktigt verk av giganterna; —
Blott att det var för stort för att någon annan man
Skulle kunna bära det till stridsleken.
Vild av striden, förtvivlande om sitt liv,

¹⁾ Eller: i håret.

- Fattade Scyldingarnes kämpe det länkprydda
fästet,
- 1565 Svängde ringsvärdet och slog till vilt,
Så att det tog hårt i hennes hals,
Krossade kotorna; svärdet genomskar helt
Den dödskorade kroppen, och hon föll på golvet.
Svärdet var blodigt; mannen gladdes åt sitt verk.
- 1570 En glans lyste, ett ljus stod därinne,
Just som från himlen klart skiner
Fästets ljus. Hygelacs kämpe
Blickade längs salen, vände sig till väggen,
Lyfte vid fästet det hårda vapnet,
- 1575 Vred och beslutsam. Ej var denna svärdsegg
Gagnlös för kämpen, utan han ville nu snabbt
Vedergälla Grendel de många stridsstormar,
Som denne anställt mycket oftare
Än en enda gång mot väst-danerna,
- 1580 Då han slog Hroðgars hirdmän
Ihjäl i sömnen, uppåt femton
I sömn sänkta män av danafolket
Samt bar ut lika många andra
Lidande offer. Den vrede kämpen
- 1585 Gav honom lön därför, då han såg den stridströtte
Grendel ligga livlös på bädden,
Sådan som förut striden i Hjort
Tilltygat honom. Liket flög vida,
Då det efter döden måste lida
- 1590 Ett hårt svärdshugg, när han avskar huvudet. —
Snart sågo då de vise männen,
Som med Hroðgar blickade på sjön,
Att vågsvallet blev helt upprört,
Bränningen blodfärgad. De gråhåriga gubbarne
- 1595 Talade med varandra om den kärke,
Att de ej väntade ädlingen åter,
Ej att han segerstolt skulle komma och uppsöka

- Den frejdade fursten; många anade,
Att havsvarginnan hade dödat honom.
- 1600 Så kom nionde timmen;¹⁾ de käcka Scyldingarne
Övergåvo udden; männens guldvän²⁾
Gav sig hem därifrån. Hugsjuka sutto
Främlingarne där och stirrade på vattnet.
De *önskade, men hoppades ej*, att de skulle få se
- 1605 Sin vän och furste. — Då började det i striden
Utgjutna blodet, som stelnat i tappar,
Upplösa slagsvärdet: det var ett under,
Att det helt och hållet smälte likt is,
Då frostens band och *vågens* bojor
- 1610 Lösas av fadern, som har makt över
Tider och tillfällen: han är sann Gud.
Ej tog i den bostaden väder-götarnes furste
Flere skatter, fastän han såg där många,
Än Grendels huvud och tillika fästet,
- 1615 Det guldkimrande: svärdet hade förut smält,
Den sirade klingan förbrunnit; så hett var blodet,
Så giftig den främmande gästen, som dött därinne.
Snart kom simmande han som förut i striden
Upplevat fiendernas fall, och dök upp genom
vattnet.
- 1620 Då hade vågsvallet, den vida boplatzen
Fullkomligt renats, när den främmande gästen
Slöt sina livsdagar och denna förgängliga tillvaro.
Sjömännens värn kom sedan i land,
Simmande med stadigt mod, gladde sig åt sjö-
bytet,
- 1625 Den väldiga börda, som han hade med sig.
Då gick honom till mötes den präktiga kämpa-
skaran,
Tackade Gud och gladde sig åt fursten,

¹⁾ Kl. 3 e. m.

²⁾ Hroðgar.

- Att de fått se honom åter oskadd.
 Strax löstes sedan hjälm och brynja
- 1630 Av den raske kämpen. Sjöns vatten flöt
 Trögt under molnen, färgat av livsblod.
 Glada i sinnet, gingo de därifrån
 I sina fotspår,¹⁾ lade tillrygga
 Den kända landsvägen. De *ädelt* djärva männen²⁾
- 1635 Buro från strandklippan Grendels huvud
 Med stort besvär för var och en
 Av de mycket modige. Fyra kunde
 Men nöd forsla *fiendens* huvud
 På stridsspjutet till guldsalen; —
- 1640 Tills plötsligen de fjorton käcka
 Och krigiska götarne kommo gående
 Fram till salen; bland skaran trädde
 Mannafursten modig in på mjödplatsen.
 Så kom ingående hirdmännens hövding,
- 1645 Den dåddjärve mannen, höljd av ära,
 Den tappre hjälten, att hälsa Hroðgar.
 Sedan bars Grendels fasansfulla huvud
 Vid håret in i salen, där männen drucko,
 Inför jarlarne och för drottningen också.
- 1650 Männen beskådade den sällsamma synen.

Ecgtheows son Beowulf talade:

- »Ja, du Healfdenes son, Scyldingarnes furste,
 »Vi ha fört med fröjd till dig detta sjöbyte,
 »Som du här skådar, såsom ett äretecken.
- 1655 »Men knapp nöd kom jag undan med livet
 »I striden under vattnet; med stor möda
 »Utförde jag värvet; hade så när blivit
 »Skild från kampen, om ej Gud skyddat mig.
 »Ej kunde jag i striden med svärdet Hrunting

¹⁾ Samma väg tillbaka.

²⁾ Eller: de sin konung hulde.

- 1660 »Uträtta något, fastän det vapnet är gott.
 »Men människornas herre unnade mig
 »Att få se hängande på väggen ett glänsande,
 »Gammalt och väldigt svärd — oftast har han
 lett
 »Den vänlöses blick —, och detta vapen svängde
 jag.
- 1665 »I den striden dräpte jag, då tillfälle tedde sig,
 »Husets invånare. Sedan brann det sirade
 »Slagsvärdet upp, just som det glödheta
 »Stridsblodet framsprutade. Fästet har jag fört
 »Med mig från fienderna, hämnades illdåden,
- 1670 »Morden på danerna, såsom vederbörligt var.
 »Jag lovar dig nu, att du kan sova
 »Sorglöst i Hjort med din kämpaskara
 »Och varje hirdman bland ditt folk,
 »Gammal och ung, så att du ej behöver,
- 1675 »Scyldinga-konung! från det hållet frukta
 »Livsskada för jarlarne, såsom du förut gjort.»
 I den gamle kämpens, den grånade härförarens
 Hand gavs sedan det gyllene fästet,
 Jättars forna verk; i danakungens ägo
- 1680 Kom detta smedernas underbara verk
 Efter djävlarne fall, då Guds fiende
 Med hat i hjärtat, hemfallen åt döden,
 Lämnade denna världen, och hans moder också.
 Så kom detta fäste att tillfalla den bäste
- 1685 Av de världskonungar vid de tvänne haven,
 Som i Scedenig utdelade skatter.
 Hroðgar talade, betraktade fästet,
 Det gamla arvet. På det var ristad början
 Av den forna striden; sedan dödade floden,¹⁾
- 1690 Det strömmande havet, giganternas släkt.
 De hade levat vilt, det var ett folk fientligt

¹⁾ Syndafloden.

- Mot den evige herren; dem gav därför
 Härskaren slutlön genom vattnets svall.
 Även var på *beslagen* av rent guld
- 1695 Med runstavar riktigt ristat,
 Satt och sagt åt vem detta svärd,
 Det yppersta af stål, ormprytt och med vridet fäste,
 Först blivit arbetat. — Då sade Healfdenes
 Vise son — alla tego —:
- 1700 »Det kan väl säga den som främjar rätt
 »Och sanning bland folket — den gamle lands-
 herren
 »Minnes allt förflutet —, att denne jarl blivit
 »Född i en lycklig stund. Din ära är utbredd
 »Över vida vägar, min vän Beowulf,
- 1705 »Bland alla folk: du bevarar stadigt
 »Styrka och vishet. Jag skall visa dig min
 vänskap,
 »Såsom vi förut avtalat. Du skall i långa tider
 »Varda ditt folk till tröst och dina männer,
 »Hjälterne till hjälp. Ej vart Heremod¹⁾ sådan
- 1710 »Mot Ecgwelas barn, de ärorika Scyldingarne.
 »Ej uppväxte han dem till glädje, utan till manfall
 »Och till dödsqual för danamännen;
 »Dödade i vredesmod sina bordskamrater,
 »Sina umgängesväänner, tills den frejdade
 konungen
- 1715 »Ensam försvann från männens glada jubel.
 »Fastän den mäktige Gud upphöjde honom,
 »Ställde honom vida över alla män
 »Genom härlig hjältekraft, växte dock i hans
 sinne
 »Blodtörstig bröstskatt:²⁾ ej gav han danerna
 ringar

¹⁾ Jf. vv. 901 ff.

²⁾ Bröstskatt = tankar.

- 1720 »Efter övlig sed. Glädjelös fick han
 »För denna fientlighet röna ett svårt
 »Och långvarigt lidande. Lär du dig därav
 »Mannadygder! Vis av vintrar,
 »Har jag sagt om dig dessa ord. Underbart är
 att säga
- 1725 »Huru den mäktige Gud åt människors släkte
 »Storsinnat utdelar visdom och gods
 »Och herravälde: han råder över allt.
 »Understundom låter han den högättade
 »Mannens tankar vända sig till *njutning*;
- 1730 »Ger honom på hans arvgods jordisk lycka:
 »Att innehava männens skyddsborg;
 »Låter honom så råda över delar av världen,
 »Ett vidsträckt rike, så att han i sitt oförstånd
 »Ej kan tänka sig slutet på detta.
- 1735 »Han lever i överflöd, intet trycker honom,
 »Varken sjukdom eller ålderdom, ej smygande
 sorg
 »Fördystrar hans sinne: ej framkallar strid
 »Någon hatfull fiendskap, utan hela världen
 vänder sig
 »Honom till behag. Han känner ej det värsta,
- 1740 »Till dess övermodet växer och skjuter
 »Uti hans inre, då väktaren sover,
 »Själens herde. Denna sömn är för djup,
 »Hemsökt av anfäktelser, banemannen mycket
 nära,
 »Han som från pilbågen skjuter bakslugt.
- 1745 »Då träffas han i bröstet under skyddande pansar
 »Av den bittra pilen, — han kan ej värja sig —
 »Av den fredlöse andens *förvända*, gåtfulla bud.
 »Vad han så länge ägt, synes honom för litet,
 »Illvillig snålar han och ger ej med stolta ord
- 1750 »Sirade ringar, förgäter och föraktar

- »Det kommande ödet, därför att härlighetens
herre,
»Gud förut givit honom hans andel av ära.
»Sedan händer det så till slut,
»Att den bräckliga kroppen sjunker samman,
1755 »Hemfaller åt döden. En annan tillägnar sig
»Och utdelar sorgglöst smyckena,
»Jarlens gamla skatter, utan att skrämmas¹⁾.
»Akta dig, käre Beowulf, bäst bland män,
»För denna onda ävlan och välj dig det bättre,
1760 »Evig t väl! Undvik övermod,
»Du frejdade kämpe! Nu varar en tid
»Din styrkas blomma: snart blir det så,
»Att sjukdom eller svärdsegg skiljer dig från din
kraft,
»Eller eldens grepp eller flodens svall
1765 »Eller svärdets bett eller spjutets flykt
»Eller hemsk ålderdom; eller ögonens glans
»Försvinner och mörknar; plötsligt händer,
»Att döden överväldigar dig, o kämpe!
»Så har jag härskat i hundra halvår
1770 »Över ring-danerna under molnen och i strid
skyddat dem
»Mot många stammar på denna jord
»Med spjut och svärdsegg, så att jag ej räknade
»Någon motståndare under himlens vidd.
»Dock fick jag i mitt arvland en ändring däruti,
1775 »Sorg efter gamman, då en gammal fiende
»Grendel började uppsöka mitt hem.
»För denna hemsökelse bar jag ständigt
»Stort bekymmer. Tack vare skaparen,
»Den evige herren, för att jag i livet fått
1780 »Efter långvarig nöd med mina ögon skåda
»Detta av svärdet blodade huvud!

¹⁾ Av den förre ägarens öde.

- »Gå nu till din plats, njut av gästabudsglädjen,
 »Ärad genom striden! Många skatter
 »Skall jag dela med dig, då morgonen kommer.»
- 1785 Göten blev glad till mods och gick strax fram
 Att söka sin plats, som den vise bjöd.
 Sedan blevo åter de kraftberömde,
 I salen sittande, höviskt undfägnade
 Likasom förut. Nattens hölje
- 1790 Mörknade över kämparne; hela skaran reste sig.
 Den gamle grånade Scyldingen ville
 Söka bädden. Även lyste det göten,
 Den frejdade sköldkämpen, högligen att sova.
 Genast fördes den av färden trötte
- 1795 Främlingen bort av en salstjänare,
 Vilken höviskt sörjde för alla
 Kämpens behov, som detta dygn
 De krigiska sjömännen skulle hava.
 Så vilade den hugstore; vitt och guldprytt,
- 1800 Höjde sig taket: därinne sov gästen,
 Tills den svarta korpen, blid i hjärtat,
 Bådade himlens fröjd; då kom det strålande *ljuset*
Glidande efter mörkret. Krigarne skyndade sig,
 Ädlingarne voro hågade att fara
- 1805 Åter till sitt folk; den högsinnade gästen
 Ville pröva kölen fjärran därifrån.
 Då lät den starke bära fram Hrunting,
 Bjöd Ecglafs son taga sitt svärd,
 Det kära stålet; tackade honom för *lånet*,
- 1810 Sade, att han skattade det som en god stridsvän,
 Kraftig i krig, klandrade ej
 Svärdets egg: det var en ädel man.
 Och när kämparne voro rustade
 Och resfärdiga, gick den av danerna ärade
- 1815 Äntligen till högsätet, där den andre satt,
 Den tappra hjälten, och hälsade Hroðgar.

Ecgtheows son Beowulf talade:

- »Nu vilja vi sjöfarande,
- »Komna från fjärran, säga, att vi längta
- 1820 Att söka Hygelac. Här ha vi undfägnats
- »Väl efter önskan: du har varit god emot oss.
- »Om jag någonsin kan på jorden med något
- »Vinna av dig, mannafurste,
- »Genom stridsbragder större kärlek,
- 1825 »Än jag hittills gjort, är jag strax färdig.
- »Om jag får spörja över vågornas ban,
- »Att dina grannar hota dig med stridens fara,
- »Som hätska fiender stundom gjort med dig,
- »Så skall jag bringa dig tusen kämpar,
- 1830 »Hjältar till din hjälp. Jag vet, att Hygelac,
- »Götarnes furste, fastän folkets herde
- »Ännu är ung, vill hjälpa mig
- »Med råd och dåd att ära dig väl
- »Och dig till hjälp bära spjutet,
- 1835 »Kraftens stöd, om du behöver män.
- »Om nu furstebarnet Hreðric ärnar sig
- »Till götarnes gårdar, kan han där finna
- »Många vänner: bäst är att söka
- »Främmande länder för den som litar på sig
själv.»
- 1840 Hroðgar talade och svarade honom:
- »Dessa ord har den vise Gud
- »Lagt i ditt sinne; ej har jag hört någon man
- »Vid så unga år tala visare;
- »Du är stark till kroppen och klok till sinnes,
- 1845 »Vis i orden. Jag hyser förhoppning,
- »Om det går så, att sjukdom eller stål
- »Eller spjutet borttrycker i den vilda svärds-
kampen
- »Hreðels son, din egen konung,
- »Folkets herde, och du är vid liv,
- 1850 »Att sjö-götarne ej hava någon

- »Bättre att välja till sin konung,
 »Hjältarnes skattvårdare, om du vill råda
 »Över frändernas rike. Ju längre dess bättre
 »Likar mig ditt sinne, käre Beowulf!
- 1855 »Du har uträttat det, att för dessa folk,
 »Götamännen och spjut-danerna,
 »Skall fred vara gemensam, och vila skall den fejd,
 »Den lömska fiendskap de förut hyst,
 »Och så länge jag råder över mitt vida rike,
- 1860 »Skatter vara gemensamma, mången man uppsöka
 »En annan med gåvor över dykandens bad.
 »Den ringade farkosten skall föra över haven
 »Skänker och kärlekstecken: jag vet, att männen
 »Stå fast slutna mot fiende och vän
- 1865 »I allo otadligt efter gammal sed.»
 Ytterligare gav honom Healfdenes son,
 Jarlarnes värn, därinne tolv smycken,
 Bad honom med dessa skänker välbehållen
 uppsöka
 Sina kära landsmän och snart komma åter.
- 1870 Därpå kysste Scyldingarnes furste,
 Den högättade konungen, den bäste av hjältar
 Och föll honom om halsen. Den gråhåriges
 Tårar strömmade; den åldrige väntade
 Båda delarna, dock mera det ena,
- 1875 Att de modige skulle åter få se
 Varandra i samtal. Så kär var honom den
 mannen,
 Att han ej kunde hämma sin själsrörelse,
 Utan fäst i hjärtat med hugens bojor,
 Längtar hjälten hemligen efter den käre mannen
- 1880 I strid mot blodet.¹⁾ — Därifrån skred då

¹⁾ D. v. s. 'ehuru han ej var hans blodsfrände'.
 Stället kan ock tolkas så:
 Brann hemligen i blodet längtan
 Efter den käre mannen.

Den guldstolte kämpen Beowulf över ängen;
Han yvdes över skatterna. Havsvandraren
Låg för ankar, bidade sin ägare.

Då vart under gången Hroðgars gåva
1885 Ofta prisad: det var en konung,
I allo otadlig, tills ålderdomen berövade honom,
Den som skadat många, hjältekraftens härlighet.

III.

Återkomsten.

- Kom så till havet hirdmännens
Modiga hop, bar de flätade
- 1890 Ringnäten¹⁾. Kustvakten märkte
Jarlarnes återfärd, såsom han förut gjort.
Ej ohöviskt hälsade han gästerna
Från klippudden, utan red dem till mötes,
Sade, att välkomna till väder-götarne foro
- 1895 I glänsande rustningar kämparne till skeppet.
Sedan blev på sanden den ring-stävade,
Rymliga farkosten lastad med rustningar,
Hästar och smycken; masten reste sig
Över Hroðgars dyrbara skatter.
- 1900 Åt skeppsvakten gav Beowulf ett svärd,
Inlagt med guld, så att han sedan blev
Dess mera aktad på mjödbänken
För den ärvda skatten. Sedan gick han ombord
Att uppröra djupet, övergav Danalandet.
- 1905 Vid masten fästes havsduken,
Seglet med en lina. Skeppet knakade;
Ej hindrade vinden seglarens färd
Hän över vågorna. Havsvandraren for
Bort över böljorna, den fast timrade stäven

¹⁾ = ringbrynjorna.

- 1910 Flöt med skummig hals över havsströmmarna,
Tills de kunde se götarnes klippor,
De kända uddarna. Driven av vinden,
Trängde kölen upp, så att han stod på land.
Snabbt var vid havet redo en hamnvakt,
- 1915 Som förut en lång tid, längtande på stranden
Efter de kära männen, skådat ut i fjärran.
Han band vid stranden det vitt buktade skeppet
Fast med ankartåg, på det ej vågornas kraft
Skulle driva bort från dem den kära farkosten.
- 1920 Sedan lät han bära upp ädlingarnes skatter,
Smycken och drivet guld: ej hade han långt
Därifrån att söka skatternas utdelare,
Hreðlingen Hygelac, där han bor i hemmet
Med sina följeslagare nära sjövallen.
- 1925 Huset var ståtligt, konungen kraftig
I *den höga salen*; Hygd¹⁾ var mycket ung,
Vis och värdig, fastän Häreðs dotter
Hade bidat blott få vintrar
Under borgens lås: hon var dock ej för småaktig
- 1930 Eller för karg med gåvor av kostbara smycken
Till götamännen. Den härliga folkdrottningen
Hade *ej Thryðs*²⁾ fruktansvärda sinnelag.
Ingen hjälte bland dennas tillgivna följeslagare
Utom hennes gemål djärvdes med sina
- 1935 Ögon skåda henne rakt i ögat;
Ty då höll han handvridna dödsbojor
Beredda åt sig; snabbt blev sedan
Efter fånglandet svärdet påkallat,
Så att den sirade klingan måste avgöra,
- 1940 Buda till döds. Ej höves det en hög kvinna,
Hur härlig hon ock är, att öva sådant,
Att en fridväverska för diktad kränkning

¹⁾ Hygd, Häreðs dotter, var Hygelacs maka.

²⁾ Denna motställes Hygd.

- Straffar till livet en tillgiven tjänare.
 Dock detta hämmade Hemmings frände.¹⁾
- 1945 Vid ölbägaren sade mannen vidare,
 Att hon övat färre lömska fientligheter,
 Illdåd mot folket, sedan väl en gång
 Den högättade kvinnan guldsmyckad givits
 Åt den unge kämpen, när hon hade uppsökt
- 1950 Enligt faderns bud Offas sal på sin färd
 Över det askgrå havet. Där tillryggalade
 Hon sedan väl sitt levnadslopp
 På furstestolen, frejdad för frikostighet,
 Hyste hög kärlek till hjältarnes furste,
- 1955 Den ypperste, efter vad jag sport,
 Bland alla människors vitt utbredda ätt
 Vid de tvänne haven. Förty Offa var,
 Den spjutjärve mannen, vida berömd
 Genom gåvor och strider, styrde med vishet
- 1960 Sitt ärvda land. Av honom föddes Eomær,
 Garmunds sonson och Hemmings frände,
 Kraftig i striden, hjältarne till hjälp. —

- Sedan gick den starke med sin skara
 Att längs efter sanden vandra över sjövängen,
- 1965 Den vida stranden. Sunnan sken solen,
 Världens ljus. De lade tillrygga
 Vägen med fart dit där de sporde,
 Att jarlarnes värn, Ongentheows bane,
 Den unge stridskonungen inne i borgen
- 1970 Utdelade ringar. För Hygelac vart
 Beowulfs färd snabbt förkunnad:
 Att vapenbrodern, kämparnes värn,
 Kommit med livet dit till godset,
 Gående till borgen oskadd från stridsleken.
- 1975 Snabbt reddes rum, som den mäktige bjöd,

¹⁾ Offa, Thryðs gemål.

- Inne i salen åt de ankomna gästerna.
Sedan satte sig fränden, som överstått striden,
Mitt emot fränden, då mannfursten
Med högtidligt tal hälsat den hulde,
- 1980 Med *valda* ord. Med mjödkannor gick
Hän genom salen Häreðs dotter,
Vänlig mot folket, satte dryckeskärlet
I *hjältarnes* hand. Hygelac började
Höviskt spörja sin bordskamrat
- 1985 I den höga salen — han plågades av nyfikenhet —
Vilka äventyr sjö-götarne haft:
»Hur gick det er på vägen, käre Beowulf,
»Då du plötsligt beslöt att söka
»Strid i fjärran över det salta vattnet,
- 1990 »Kamp uti Hjort? Har du väl i någon mån
»Avhjälpt för Hroðgar, den frejdade konungen,
»Det vitt kända lidandet? Svallande sjöd
»Min sorg däröver, jag hade ej hopp
»Om den käres företag. Jag bad dig länge,
- 1995 »Att du ej skulle uppsöka den mordiske gästen,
»Utan låta syd-danerna själva utkämpa
»Striden mot Grendel. Gud tackar jag
»För att jag fått se dig oskadd.»
Egtheows son Beowulf talade:
- 2000 »Välkänt är, o konung Hygelac,
»För många män det *frejdade* mötet,
»Vilken *kamp* mellan mig och Grendel
»Vart på den plats, där han berett
»Seger-scyldingarne mycken sorg,
- 2005 »Elände för livet: jag hämnades allt detta,
»Så att *ingen* av Grendels fränder på jorden,
»Som lever längst av det leda släktet
»I *träskets famn*¹⁾ kan skryta över
»Det gryningslarmet. — Jag kom då först

¹⁾ Eller: Snärd i brott.

- 2010 »Till ringsalen att hälsa Hroðgar.
 »Strax anvisade mig Healfdenes frejdade son,
 »Då han hade lärt känna min hug,
 »Plats vid sin sidan av sin egen son.
 »Skaran var glad: ej har jag i mitt liv
- 2015 »Under himlens valv sett större dryckesglädje
 »Bland salgäster. Än skred folkens fridkulla,
 »Den frejdade drottningen genom hela salen,
 »Uppmuntrade de unge; ofta *gav* hon en kämpe
 »En vriden ring, innan hon gick till sin plats.
- 2020 »Än bar Hroðgars dotter ölkannan
 »Fram till krigarne med jarlarne i spetsen.
 »Henne hörde jag salgästerna
 »Kalla Freawaru, där hon gav hjältarne
 »*Sirade* smycken. Hon är trolovad,
- 2025 »Den unga guldsmyckade, med Frodas blide son.
 »Så har det synts Scyldingarnes vän,
 »Rikets herde, och han anser det gagneligt
 »Att med denna kvinna i någon mån bilägga
 »Dödlig fiendskap. Mycket sällan vilar
- 2030 »Någonstädes dödsspjutet en liten tid
 »Efter furstens fall, så utmärkt än bruden är.
 »Sedan kan det såra strids-bardernas konung¹⁾
 »Och var och en av kämparne i folket,
 »När danernas hirdsven går med gemålen
- 2035 »In uti salen och undfägnar kämparne.
 »På honom glänser arv från förfäder,
 »Hårt och ringsmyckat, strids-bardernas skatter,
 »Så länge de fingo råda över dessa vapen,
 »Tills i en olycklig stund de förde till sköldleken
- 2040 »Sina kära vapenbröder och sitt eget liv.
 »Då säger vid ölet en gammal spjutkämpe,
 »Som ser ringsmycket och fullständigt minnes

¹⁾ Ingeld, vars fader stupat i strid mot danerna, och som sedan äktade Hroðgars dotter Freawaru.

- »Männens spjutedöd — vilt blir hans sinne —,
 »Börjar med dyster håg och hjärtats traktan
 2045 »Fresta den unge kämpens sinne,
 »Väcka stridsve och talar så:
 »'Kan du, min vän, igenkänna det svärd,
 »'Det dyrbara stål, som din fader
 »'Bar till drabbningen under stridsmasken¹⁾
 2050 »'För sista gången, då danerna fällde honom,
 »'Och de käckä Scyldingarne fingo råda över
 valplatsen
 »'Efter hjältarnes fall? *Sedan har vedergällningen
 vilat²⁾*.
 »'Nu går här i salen en son till någon
 »'Av dessa banemän, stolt över sina prydnader,
 2055 »'Skryter över mordet och här den skatt,
 »'Som du med rätta skulle råda över'.
 »Så manar och erinrar han oavslåligt
 »Med bittra ord, tills den tid kommer,
 »Då gemålens hovsven för sin faders gärningar
 2060 »Sover blodbestänkt av svärdets bett,
 »Hemfallen åt döden, den andre svennen
 »Flyr levande därifrån, känner väl till landet.
 »Då varda brutna å båda sidor
 »Jarlarnes eder; sedan sjuder i Ingeld
 2065 »Dödlig fiendskap, och hans kärlek till makan
 »Varder svalare av sorgens vågor.
 »Därför anser jag ej strids-bardernas tillgivenhet
 »Och freden mellan folken ofarlig för danerna,
 »Ej vänskapen fast. — Men nu skall jag tala
 2070 »Vidare om Grendel, att du, skatt-utdelare,
 »Må noga lära känna huru sedan hjältarnes
 »Handgemäng utföll. Sedan himlens smycke
 »Glidit hän över jorden, kom den vrede gästen,

¹⁾ = hjälmen.

²⁾ Eller: Efter hjältarnes fall, sedan Wiðergyld stupat?

- »Hemsk och aftonvild, att uppsöka oss,
 2075 »Där vi vaktade salen, friska och sunda.
- »Där blev striden ödesdiger för Hondscio,
 »Den dödskorade. Den hältprydda kämpan
 »Föll allra först: Grendel vart
 »Munsbane för den frejdade hirdmannen,
 2080 »Svalde den käre mannens hela kropp.
 »Med blodad tand, betänkt på illdåd,
 »Ville dock banemannen ännu ej gå tillbaka
 »Med tomma händer ut ur guldsalen,
 »Utan frestade på mig sin vilda styrka,
 2085 »Grep mig med lysten hand. En vante hängde,
 »Sid och sällsam, fäst med konstrika band;
 »Den var till alla delar skickligt förfärdigad
 »Med djävulskonster utav drakhudar.
 »Dit in ville den hemske missdådaren
 2090 »Stoppa mig oskyldige
 »Tillika med andra. Det kunde han dock ej,
 »Då jag i vredesmod reste mig upprätt.
 »För långt är att omtala hur jag med min hand
 »Gav detta folkgissel lön för alla illdåd.
 2095 »Då, min konung, hedrade jag ditt folk
 »Genom mina bragder. Han flydde sin väg;
 »Njöt blott liten tid av livets glädje.
 »Dock lämnade han som spår sin högra
 »Hand i Hjort, då med sorg i sinnet
 2100 »Den eländige sjönk därifrån till sjöbottnen.
 »Mig lönade rikligt Scyldingarnes vän
 »För denna dödsstorm med drivet guld,
 »Med många skatter, då morgonen kom,
 »Och vi hade satt oss ned till gästabud.
 2105 »Där var sång och glädje: den gamle Scyldingen,
 »Som sport mycket, berättade gamla minnen.
 »Stundom grep den stridsdjarve i glädjetrådet,
 »Den tjusande harpan, kvad stundom en sång,

- »Sann och sorgsen; stundom omtalade
 2110 »Den hugstore konungen en sällsam saga sant.
 »Stundom åter började den gamle kämpen,
 »Tyngd av åldern, klaga över sin flydda
 »Ungdoms stridskraft: hans inre sjöd,
 »Då han, vis av vintrar, mindes mycket.
- 2115 »Så hade vi dagen i ända
 »Vår fröjd därinne, tills en ny natt
 »Kom över människorna. Snart blev då Grendels
 »Moder redo till hämnd för lidandet.
 »Sorgfull färdades den hemska kvinnan
- 2120 »— Väder-götarnes stridshat hade bortryckt hen-
 hennes son —,
 »Hämnades sitt barn och dödade
 »Med kraft en kämpe: då flydde livet
 »Ur den vise Äschere, den gamle rådgivaren.
 »Och icke fingo danamännen,
- 2125 »Då morgonen kom, i eld förbränna
 »Eller lägga på bål den käre mannen,
 »Vars kraft döden tagit. Hon bar bort liket
 »I fiendefamn under fjällströmmen.
 »Det var för Hroðgar den bittraste sorg,
- 2130 »Som sedan länge drabbat folkfursten.
 »Då anropade mig den sorgsne konungen,
 »Att jag *med din tillåtelse* skulle öva jarlabragd
 »Bland vågornas svall, våga mitt liv
 »Och utföra hjältedåd; han lovade mig lön.
- 2135 »Jag fann då den vitt kända bränningens
 »Fasansfulla, vilda väkterska i djupet.
 »Där voro vi båda en stund i handgemäng
 »— Vattnet sjöd av blod —, och i *djupets* sal
 »Avskar jag huvudet av Grendels moder
- 2140 »Med väldig svärdsegg, kom med nöd
 »Levande därifrån: ej ännu var jag dödskorad,
 »Och Healfdenes son, jarlarnes värn,
 »Gav mig sedan många skatter. —

- »Så levde denne folkkonung efter gammal sed;
- 2145 »Och ej gick jag miste om lönen
 »För min styrka, ty Healfdenes son
 »Gav mig *skatter* efter eget val.
 »Dessa vill jag med glädje överlämna åt dig,
 »O hjältekonung! ännu beror all
- 2150 »Min ynnest av dig: jag har blott få
 »Blodsfränder utom dig, Hygelac.»
 Sedan lät han bära in fälttecknet med vildsvins-
 huvud,
 Hjälmen, hög i striden, den grå brynjan,
 Det dråpliga slagsvärdet och talade högtidligt:
- 2155 »Mig gav Hroðgar denna krigsklädnad;
 »Den vise fursten bad mig med månet ord,
 »Att jag skulle för dig omtala hans *gåva*.
 »Han sade, att Heorogar, Scyldingarnes furste,
 »Haft densamma en lång tid.
- 2160 »Dock ville han ej giva bröstklädnaden
 »Åt sin egen son, den kække Heorowearð,
 »Fastän han var honom huld. Bär den med
 lycka!»
 Jag har hört, att i spåren på dessa dyrbarheter
 följde
- Fyra hästar, appelkastade,
- 2165 Fullkomligt lika: han förärade honom
 Dessa hästar och skatter. Så skall en frände göra
 Och ej utlägga illistigt nät för en annan,
 Ej bereda med hemliga konster
 Vapenbroderns död. Mot den stridshårde
- 2170 Hygelac var hans frände mycket huld
 Och vardera betänkt på den andres glädje.
 Jag har hört, att han gav Hygd halsringen,
 Det underbara smycket, som han fått av
 Wealththeow,
 Furstedottern, jämte trenne sirliga,
- 2175 Sadelbjärta hästar: sedan var hennes

IV.

Striden med draken.

- 2200 Detta åter hände i senare dagar
Stridshjältarne: när Hygelac stupat,
Och slagsvärden blivit hans son
Heardreds bane under sköldens skydd,
Då Strids-scilfingarne, de hårda kämparne,
2205 Bland det segerrika folket angrepo
Och i striden kuvade Hererics frände;
Då övergick det vida riket
I Beowulfs hand; han styrde det väl
I femtio vintrar — gammal var då konungen,
2210 Landets herre — till dess en drake,
Som bevakade en skatt i den stupande högens
Omstridda håla, började härska
Om mörka nätter. Vid högens fot gick en stig,
Okänd för människor. Dit in gick en gång
2215 En man, jag vet ej vem, grep med iver
Den hedniska skatten — — —
— — — — — — — — — — —¹⁾.
- 2222 Ej av egen drift och frivilligt *plundrade*
Denne man drakskatten till sin²⁾ stora skada,
Utan av nödtvång flydde någon

¹⁾ Av de elva följande halvverserna kunna blott fragment läsas i handskriften. De innehålla troligen ungefär detsamma som de närmast följande.

²⁾ Eller möjligen: till hans (furstens) stora skada.

- 2225 Hjältesons *tjänare* för hätska slag,
 Och, saknande hem, dolde sig därinne
 Den skuldbelastade mannen. Snart *skådade han*
in,
 Och främlingen greps av skräck och fasa.
 Dock såg den olycklige, — — —
- 2230 — — —¹⁾ då skräcken föll över honom,
 Ett dyrbart kär²⁾. Där fanns en mängd sådana
 Gamla skatter i denna jordhåla,
 Ett ofantligt arv från en ädel släkt
 Av dyrbara klenoder, som i forna dagar
- 2235 En okänd man hade gömt därinne
 Med omtänksamhet. Alla hade döden borttryckt
 I flydda tider, och den ende kvarblivne
 Av hjälteskaran, han som levde längst,
 Sörjde sina vänner, väntade *detsamma*:
- 2240 Att blott en liten tid längre få njuta
 Av de samlade skatterna. Där stod alldeles redo
 En gravhög på fältet nära vågorna,
 Nyuppförd vid näset, sinnrikt skyddad.
 Dit in bar då ringarnas herde
- 2245 De många härliga jarlaskatterna
 Av drivet guld, kvad de få orden:
 »Behåll du nu, jord, då hjältarne ej få det,
 »Jarlarnes ägodelar! Dugande män ha förut
 »Vunnit dem av dig. En våldsam död
- 2250 »I striden har borttryckt varenda man
 »Utav de mina, som lämnade detta liv;
 »De hade sett salsglädje. Jag har ingen, som kan
 bära

¹⁾ Av två halvverser finnas blott fragment.

²⁾ Sammanhanget i det följande är: En hjälte, som överlevat de sina, instänger sig i en till gravplats redd grotta med sina skatter. Efter hans död finnas dessa av en eldsprutande drake, som sedan ruvar över dem. Emellertid lyckas en tjänare, som råkat i onåd hos sin herre, att ur skatten stjåla ett kostbart kär^l. Då draken upptäcker detta, förhärjar han bygden.

- »Svärdet eller *feja* den guldbeslagna skålen,
 »Det dyrbara dryckeskärlet: *hjältarne ha gått*
 bort.
- 2255 »Nu skall den hårda, guldsmyckade hjälmen
 »Mista sina beslag, vårdarne sova,
 »De som skulle *feja* stridsmasken,
 »Och likaså skall härklädnaden, som i striden fick
 pröva
 »Svärdens bitt över sköldarnes brak,
- 2260 »Falla sönder efter hjälten: ej kan ringbrynjan
 »Efter härförarens död fara vida
 »Vid hjältarnes sida. Ej finns harpans tjusning,
 »Glädjeträdets gamman, ej svingar sig den gode
 »Falken genom salen, ej stampar den snabbe
- 2265 »Springaren på borggården. En våldsam död
 »Har bortsänt många levande släkter.»
 Så klagade han sin sorg, dyster i hågen,
 Ensam efter alla, jämrade sig oblid
 Dag och natt, tills dödens svallvåg
- 2270 Slog honom i hjärtat. Den härliga skatten
 Fanns stående öppen av ett gammalt skadedjur,
 En naken stridsdrake, som brinnande
 Hemsöker högarna och, omvärvd av eld,
 Flyger om natten. Honom *frukta högligen*
- 2275 Jordens invånare. Han brukar söka
Skatten i jorden, där han, tyngd av vintrar,
 Vaktar hedniskt guld: ej får han det bättre för det.
 Så bevakade folkfienden i jorden
 I tre hundra vintrar den ofantligt stora
- 2280 Skattkammaren, tills en man förtörnade
 Honom i hans sinne. Han bar till sin herre
 En guldbeslagen bägare samt bad honom
 Om frid och skydd. Så fanns skatten,
 Och minskades dyrbarheterna. Bönen villfors
- 2285 Den arme mannen; hans herre skådade
 För första gången mäns forna verk.

- Då draken vaknade, började striden.
Den modige vädrade längs högen och fann
Fiendens fotsår. Denne hade gått för långt
- 2290 Med hemlig konst nära drakens huvud.
Så lätt kan den man, som äger
Herrens huldhet, med livet bestå
Lidande och landsflykt. — Skattevårdaren sökte
Ivrigt längs marken, ville finna den man,
- 2295 Som hade vållat honom skada under sömnen.
Het och vildsint, omkretsade han ofta
Hela högen utantill: ej fanns där någon man
På den öde platsen. Dock gladde han sig åt
striden,
Åt kamparbetet. Stundom återvände han till
högen
- 2300 Och sökte det dyrbara kärlet. Snart fann han
dock,
Att någon människa hade uppletat guld,
De härliga skatterna. Skattevårdaren
Bidade med nöd, tills aftonen kom.
Förbittrad var då högens herde;
- 2305 Den lede ville med låga vedergälla
Det dyrbara dryckeskärlet. Så slutade dagen
Draken till fröjd, ej ville han bida
Längre vid muren, utan for med eld,
Omvärd av lågor. Denna början var hemsk
- 2310 För männen i landet, liksom det snart
Blev ett olyckligt slut för deras skatt-utdelare.

- Då började gästen utspy glöder,
Uppbränna härliga gårdar: lågan reste sig
Till människornas fasa. Ej ville då den lede
- 2315 Luftflygaren lämna något levande.
Drakens anfall, den ilska fejden
Nära och fjärran var vida synlig,

- Hur skadegöraren hatade och förföljde
 Götamännen; sedan for han till skatten
- 2320 I den hemliga salen före dagens inbrott.
 Med eld och brand hade han omsnärt
 Landets invånare, litade på högen,
 På striden och muren: detta hopp svek honom. —
 Snart blev för Beowulf sanningsenligt
- 2325 Fasan förkunnad: att hans eget *hem*,
 Det yppersta hus, götarnes konungasäte,
 Gått upp i lågor. Detta var för den gode
 Bittert i hugen, den största hjärtesorg.
 Den vise trodde, att han mot gammal rätt
- 2330 Bittert förtörnat den allrådande,
 Evige herren. I hans inre sjöd bröstet
 Av dystra tankar, som eljest ej var hans vana.
 Elddraken hade med lågor förstört
 Folkets fäste, ön¹⁾ utanför,
- 2335 Landets ägor; härför ärnade stridskonungen,
 Väder-götarnes herre, hämnas på honom.
 Kämparnes värn, jarlarnes herre
 Lät då göra åt sig en konstrik sköld
 Helt och hållet av järn: väl han visste,
- 2340 Att en sköld av lind ej kunde *hjälpa*
 Honom mot lågan. Den vördnadsvärde fursten
 Skulle nå slutet på jordelivets
Förgängliga dagar, och draken även,
 Fastän han länge förvarat den rika skatten.
- 2345 Då försmådde ringarnas herre
 Att uppsöka den vittflygande
 Med stor härskara: ej fruktade han för denna strid
 Eller räknade för något drakens kraft
 Och styrka i striden; ty hjälten hade förut
- 2350 Vågat sig i faror och hade överstått
 Många strider, sedan den segerrike

¹⁾ Eller: kuststräckan.

- Mannen rensade Hroðgars sal
 Och i striden angrep Grendels fränder,
 Det leda släktet. Ej var det det minsta
 2355 Av handgemäng, där man dödade Hygelac,
 När götarnes konung, männens herre och vän,
 Hreðels son i stridens stormar
 I Frisland dog av svärdsdrycken,¹⁾
 Träffad av klingan. Beowulf kom undan
 2360 Genom sin egen kraft och skicklighet i simning.
 På sin arm bar han ensam trettio
 Stridsrustningar, då han steg i havet.
 Ej hade hetvarerna, som burit fram
 Sköldar emot honom, skäl att yvas
 2365 Över fotkampen: från denne kämpe
 Kommo blott få åter till hemmet.
 Arm och ensam sam då Ecgtheows son
 Över havets vidd åter till sitt folk,
 Där Hygd tillbjöd honom skatt och rike,
 2370 Ringar och furstestol: hon tilltrorde ej sitt barn
 Att kunna försvara den ärvda tronen
 Mot främmande folk, då Hygelac var död.
 Det oaktat kunde ej de hjälplöse
 På något sätt förmå ädlingen
 2375 Att bliva herre över Heardred
 Eller mottaga kungadömet.
 Dock hjälpte han honom bland folket med vän-
 ligen råd,
 Höll honom hult i ära, tills han blev äldre
 Och styrde väder-götarne. Honom uppsökte
 2380 Över havet Ohteres landsflyktiga söner.²⁾
 De hade gjort uppror mot Scilfingarnes värn,³⁾
 Den frejdade fursten och den ypperste

¹⁾ = blod; således: av blodförlust.

²⁾ Eadgils (Aðils) och Eanmund (Eymundr).

³⁾ Sannolikt deras farbroder Onela.

- Av de sjökonungar, som i Svearike
 Utdelade skatter. Detta blev hans¹⁾ slut:
- 2385 Hygelacs son fick dödssår
 Utav svärdshugg för sin gästvänskap;
 Och Ongentheows son²⁾ begav sig
 Åter till sitt hem, sedan Heardred fallit,
 Lät Beowulf intaga konungastolen,
- 2390 Råda över götarne: det var en god konung.

- I senare dagar tänkte han på lön
 För furstefallet, blev en vän
 Till den arme Eadgils, understödde med folk,
 Med krigare och vapen Ohteres son
- 2395 Över det vida havet: han hämnades sedan
 Med kalla sorgetåg, bragte konungen om livet³⁾. —
 Så hade Ecgtheows son överstått
 Alla strider, farliga fältslag
 Och hjältedåd intill denna dag,
- 2400 Då han skulle kämpa med ormen.
 Då gick själv tolvte götarnes herre,
 Svällande av harm, att skåda draken.
 Han hade sport vadan denna fejd och dödliga
 fiendskap
- Mot kämparne uppstått: i hans ägo hade kommit
- 2405 Det härliga kärlet genom tjuvens hand.
 Trettonde mannen i skaran var
 Denne, som vållat stridens början.
 Fängslad och sorgsen, skulle den arme föra dem
 Därifrån till fältet. Mot sin vilja gick han
- 2410 Till en viss jordsal, som han kände,
 En håla under marken nära vågsvallet,
 Havets brus. Den var inuti full

¹⁾ Heardreds.

²⁾ Onela, efter att ha dödat Heardred.

³⁾ D. ä. dödade Onela under ett vinterfälttåg.

- Av smycken och spiralringar: den gamle, fasans-
 fulle
 Väktaren förvarade, redo till strid,
 2415 Sina guldsmycken under jorden. Ej var det lätt
 köp
 För någon människa att förvärva dem.
 Sedan satte sig på udden den stridshårde
 konungen,
 Götarnes guldvän, sade farväl
 Åt sina hirdmän: hans sinne var sorgset,
 2420 Och förutsåg döden, som var helt nära,
 Och som snart skulle nalkas den gamle,
 Söka själens skatt och skilja isär
 Livet från kroppen: ej länge var hädanefter
 Den ädles själ omhöljd av kött.
 2425 Ecgtheows son Beowulf talade:
 »Många stridsstormar har jag överstått
 »I min ungdom: jag minnes det allt.
 »Jag var sju vintrar, då skatternas herre,
 »Männens furste och vän tog mig till sig från
 min fader.
 2430 »Konung Hreðel behöll mig sedan,
 »Gav mig guld och gästabud, mindes vår släkt-
 skap;
 »Och jag var i livet en kämpe i borgen,
 »Honom fullt ut lika kär som någon av hans
 söner,
 »Herebeald och Hæðcyn, eller min Hygelac.
 2435 »Åt den äldste breddes dödsbädd
 »Mot all rätt och sed genom broderns dåd,
 »Då Hæðcyn med pilen från hornbågen
 »Träffade honom, sin herre och vän,
 »Förfelade målet och ihjälsköt sin frände,
 2440 »En broder den andre med det blodiga vapnet.
 »Det var urbota dåd, och det syndiga brottet
 »Tyngde på bröstet; det oaktat skulle

- »Ädlingen ohämnad mista livet.
 »Så smärtsamt är det för den gamle mannen
- 2445 »Att uthärda, att hans unge son
 »Skulle rida på galgen: då skulle han sjunga
 »En sorgesång, när hans son hänger
 »Korpen till fröjd, och den grånade gubben
 »Icke kan giva honom någon hjälp.
- 2450 »Ständigt erinras han varje morgon
 »Om sitt barns bortgång; tänker ej på
 »Att vänta någon annan arvtagare
 »Uti sin borg, då den ene har
 »Genom dödens tvång fått böta för dåden.
- 2455 »Sorgsen ser han i sin sons boning
 »Vinsalen öde och glädjeberövad,
 »Ett tillhåll för vindar. I graven sova
 »De tappra ryttarne; ej finns där harpans klang,
 »Gamman i gården, som där förut varit.
- 2460 »Då går han i sovrummet, sjunger en sorgesång,
 »Fadern över sonen; allt tycktes honom för
 rymligt,
 »Fält och bostad. Så bar väder-götarnes
 »Värn sin sjudande hjärtesorg
 »Efter Herebeald, kunde ej alls förmå sig
- 2465 »Att hämnas dådet på banemannen:
 »Han kunde dock ej förfölja kämpen
 »Med onda dåd, fastän han ej var honom kär.
 »Med detta sorgesår, som givits honom,
 »Övergav han männens fröjd, valde Guds ljus;
- 2470 »Lämnade sina barn, som den rike gör,
 »Land och fursteborg, då han gick ur livet. —
 »Sedan blev det brott och tvist mellan svear och
 götar,
 »Ömsesidig fiendskap och hård härkamp
 »Över det vida vattnet, då Hreðel dött,
- 2475 »Och Ongentheows söner voro
 »Tappra och krigiska, ville ej hålla

- »Fred över haven, utan anställde ofta
»Bakslugt blodbad kring Hreosna-berget.
»Denna lömska fejd hämnades mina
- 2480 »Fränder och vänner, såsom det sports,
»Fastän den ene betalade med sitt liv,
»Ett hårt köp: striden medförde
»Götafursten Hæðcyns fall. —
»Jag har sport, att på morgonen broder hämnades broder
- 2485 »Med svärdets egggar på banemannen,
»Då Ongentheow angrep Eofor.
»Stridshjälmen klövs i tu, den gamle Scilfingen
»Nedsjönk blek; handen¹⁾ var betänkt
»På fullständig hämnd, svek ej vid dödshugget.
- 2490 »De skatter, som min konung hade givit mig,
»Har jag gäldat honom i striden, såvitt mig förunnats,
»Med det blanka svärdet: han skänkte mig land
»Och härligt odalgods. Och ej behövde han
»Hos gepider eller spjut-daner
- 2495 »Eller i Svearike söka efter
»Och köpa med skatter sämre kämpar.
»Ständigt ville jag i hären vara framför honom,
»Ensam i spetsen och skall så till min död
»Utkämpa strider, så länge detta svärd håller,
- 2500 »Som ofta förr och senare hjälpt mig,
»Sedan tack vare min kraft jag med min hand
»Dödade Däghrefn, hugernas²⁾ kämpe.
»Ej fick han bära det dyrbara
»Bröstsmycket till frisernas konung,
- 2505 »Utan standar-bäraren, den starke ädlingen
»Föll i kampen. Ej gav svärdet banesår,
»Utan krigarens famntag krossade benhuset,

¹⁾ Eofors. Denne händelse berättas utförligare vv. 2961 ff.

²⁾ = frankernas.

- »Hjärtats svallvågor. Nu skall handen
 »Och den hårda svärdseggen strida om skatten.»
- 2510 Beowulf talade löftes-ord
 För sista gången: »Jag har vågat många
 »Strider i min ungdom; ännu en gång vill jag,
 »Folkets gamle vårdare, söka fejd
 »Och kämpa med ära,¹⁾ om skadedjuret
- 2515 »Gör anfall mot mig ut ur jordsalen.»
 Sedan hälsade han för sista gången
 Alla männen, sina kära följeslagare,
 De käcka hjälmbärande: »Ej ville jag bära
 »Vapen mot draken, om jag visste huru
- 2520 »Jag annars skulle kunna fullgöra mitt löfte
 »Mot skräckbringaren, som jag förut gjort mot
 Grendel.
 »Men jag väntar där het fiendeeld,
 »Giftig andedräkt; därför har jag på mig
 »Brynja och sköld. Ej vill jag fly
- 2525 »För högens vaktare det minsta fotsteg;
 »Utan vår *strid* blir vid muren, som ödet för oss
 fogar,
 »Alla människors herre. Jag är så käck till sinnes,
 »Att jag kan undvara skryt gentemot den flygande
 fienden.
 »Biden på berget, I rustade män,
- 2530 »Värnade av brynjor, vem av oss båda
 »Bäst skall kunna uthärda sår
 »Efter stridsstormen. Det är ej ett värv för er
 »Och anstår ej någon utom mig ensam
 »Att med skräckbringaren mäta sig i styrka
- 2535 »Och öva mandom. Jag skall med min kraft
 »Tillkämpa mig guld, eller ock skall i striden
 »En våldsam död bortrycka er herre.»

¹⁾ Eller: utföra en bragd.

- Sedan reste sig vid skölden den starke kämpan,
 Hård under hjälmen, bar stridsskjortan
- 2540 Hän under klipporna, litade blott
 På sin egen styrka: sådan är ej den feges färd!
 Vid muren såg då den utmärkte hjälten,
 Som hade utstått stridernas larm
 Så många gånger, då kämpar stötte samman,
- 2545 Ett stenvalv stå och en ström därifrån
 Bryta fram ur högen. Den källans svall
 Var hett av stridslågor: ej kunde han obränd
 Vid någon tid nå fram till djupet
 I skattens närhet för drakens låga.
- 2550 Då lät ur bröstet, vredgad som han var,
 Väder-götarnes herre orden fara ut;
 Den modige ropade: manande till strid,
 Kom rösten ljudande in under den grå stenen.
 Hat väcktes, skattevårdaren hörde
- 2555 En människoröst; ej var det mera tid
 Att söka vänskap. Först kom då
 Skräckbringarens andedräkt, het stridssvett
 Ut ur klippan. Marken dånade.
 Vid högens fot svängde götarnes
- 2560 Herre sin sköld mot den hemske gästen.
 Då kände den ringlade ormens hjärta
 Lust att söka strid. Dessförinnan drog
 Den gode stridskonungen det gamla arvsvärdet
 Med vassa egg. Båda de hätska
- 2565 Fienderna grepos av skräck för varandra.
 Med fast mod stod vännernas furste
 Vid den stupande skölden, då ormen krökte
 Snabbt sig samman; rustad bidade kämpan.
 I lågor kom ormen skridande i bukter,
- 2570 Skyndande till sitt öde. Skölden skyddade väl
 Den frejdade furstens liv och lemmar
 Mindre tid än han själv önskade.

- Där skulle han för första gången
 Då få *erfara*, att ödet ej gav honom
- 2575 Ära i striden. Götarnes herre
 Lyfte upp handen, slog med *svärdet*
 Den hemskt glänsande, så att den bruna eggen
 Vek mot benet, bet mindre hårt
 Än folkkonungen väl behövde,
- 2580 Nödställd i striden. Efter svärdsslaget
 Blev högens vaktare vild till sinnes,
 Utspydde dödseld; vida sprungo
 Stridslågorna. Över segerära jublade ej
 Götarnes guldvän, då det nakna slagsvärdet
- 2585 Svek i striden, som det beprövade stålet
 Ej hade bort. Ej var det en lätt
 Färd för Ecgtheows frejdade son
 Att övergiva denna mark
 Och annanstädes *mot sin vilja*
- 2590 Taga sin bostad, så som varje människa måste
 Lämna dessa förgängliga dagar. — Ej dröjde det
 sedan länge,
 Innan skräckbringarne åter möttes.
 Skattevårdaren fattade mod på nytt
 — Bröstat hävdes av andedräkten —; nöd led då,
- 2595 Omvärvd av eld, folkets gamle herde.
 Ej stodo i en hop hans vapenbröder,
 Ädlingars söner runtom honom
 Med mod i striden; utan flydde till skogen
 Att bärga livet. I en av dem sjöd dock
- 2600 Sinnet av sorger: för den vältänkande
 Kan intet någonsin fjärma frändskapen.

Wiglaf hette en avhållen sköldkämpe,
 Scilfingafurste, Weohstans son,
 Älfheres frände. Han såg sin konung

- Sin herre till stöd, sade få ord:
 »Käre Beowulf, fullgör väl allt,
 »Som du fordom sagt i din ungdom:
 2665 »Att aldrig i livet du skulle låta
 »Din ära sjunka! Nu skall du beslutsamme,
 »Dådstarke ädling av alla krafter
 »Värna ditt liv; jag skall hjälpa dig.»
 Efter dessa ord kom draken vred,
 2670 Det hemska odjuret, för andra gången
 Att glänsande i lågors svall anfalla fienderna,
 De hatade männen. Av eldvågor förbrändes
 Skölden intill bucklan; brynjan kunde då
 Ej giva skydd åt den unge spjutkämpen,
 2675 Utan den unge mannen ilade skyndsamt
 Under sin släktings sköld, då hans egen blivit
 Förtärd av glöden. Då tänkte stridskonungen
 Än en gång på sin ära, och med hjältekraft
 Slog han till med svärdet, så att det, drivet av
 hatets makt,
 2680 Stod i huvudet. Då brast Nägling,
 I striden svek Beowulfs gamla
 Stålgrå svärd. Honom unnades det ej,
 Att stålens egggar skulle kunna hjälpa
 Uti striden den man, — för stark var hans hand —
 2685 Som, efter vad jag sport, i hugg övergick
 Varje svärd,¹⁾ då till striden han bar
 Det i blod härdade vapnet; ej gick det honom
 bättre för det.
 Då blev folkfienden, den vilde elddraken
 För tredje gången betänkt på fejd:
 2690 Het och stridslysten, rusade han på kämpen,
 Då tillfälle erbjöd sig, omfattade hela
 Hans hals med tänderna. Han vart då färgad
 Av livsblodet, som svallade i vågor.

¹⁾ Han var så stark, att svärdet krossades vid hans hugg.

- Jag har sport*, att då vid folkkonungens nöd
2695 Jarlen högre visade mandom,
Kraft och djärvhet, som voro honom medfödda.
Ej frågade han efter sitt liv¹⁾, utan den modige
mannens
Hand brann upp, då han hjälpte sin frände,
Och den rustade mannen slog den fientlige
främlingen
- 2700 Litet längre ned²⁾, så att det glänsande
Guldbelagda svärdet inträngde; då började
Elden lägga sig. Än en gång blev då konungen
Mäktig sig själv, drog sin skarpa,
Bitande stridsdolk, som han bar på brynjan,
- 2705 Och väder-götarnes värn skar draken mitt itu.
De fällde fienden — deras kraft utdrev livet —,
Och då hade de båda befryndade ädlingarne
Dödat honom: sådan bör en hjälte
Vara i nöden. Detta var för konungen
- 2710 Hans sista seger genom egna bragder
Och verk i världen. Då började det sår,
Som jorddraken förut hade givit honom,
Bränna och svälla. Snart märkte han,
Att dödsbringande etter sjöd
- 2715 Inne i hans bröst. Då gick ädlingen,
Den vist tänkande, och satte sig ned
På en plats vid muren, såg på jättarnes verk:
Huru stenbågarne, stödda på pelare,
Uppburo den eviga jordsalen innantill.
- 2720 Med vatten ur sin hand vederkvickte då
Den utmärkte mannen den svärdsblodige
Frejdade konungen, sin stridsmätte
Vän och herre, samt uppspände hans hjälm.
Beowulf talade och sade i trots av

¹⁾ Eller: drakens huvud.

²⁾ Där draken ej var så väl skyddad.

- 2725 Sitt dödliga sår — han visste väl,
Att han genomlevat alla sina dagar,
Sin jordiska glädje: hans dagars tal
Hade fullständigt utlupit, och döden var helt
nära —:
- »Nu skulle jag vilja giva min son
- 2730 »Mina stridsdräkter, om mig förunnats
»Efter min död någon arvinge,
»Avlad av mig. Jag har styrt detta folk
»I femtio vintrar. Ej har funnits någon
»Sådan folkkonung bland de kringboende,
- 2735 »Att han med stridsvänner¹⁾ vågat angripa mig
»Och hota med strid. På min gård har jag bidat
»Mitt öde här i tiden, har väl skött mitt,
»Ej sökt lömska strider, ej svurit orättfärdigt
»En mängd eder. Sjuk av dödssår,
- 2740 »Kan jag ha glädje av allt detta;
»Ty människornas konung kan ej tillvita mig
»Mord på fränder, nu då mitt liv
»Lämnar min kropp. Gå du nu genast,
»Käre Wiglaf, och skåda skatten
- 2745 »Under den grå klippan, nu då draken ligger
»Och slumrar sårad, berövad sina skatter.
»Skynda dig nu, att jag ännu må få
»Noga beskåda den gamla guldrikedomen,
»De glänsande smyckena, att jag så mycket
lugnare,
- 2750 »Sedan jag vunnit skatten, må lämna
»Mitt liv och mitt folk, som jag länge rått över.»

Jag har sport, att efter dessa ord
Wihstans son skyndsamt åtlydde sin stridssjuka
Och sårade furste, bar ringnätet,²⁾

1) = svärd.

2) Brynjan.

- 2785 Av nyfikenhet huruvida han skulle få träffa
 Väder-götarnes kraftsjuke konung levande
 På den plats i det fria, där han lämnat honom
 förut.
 Med dessa skatter fann han sin frejdade
 Konung och herre blödande av sår
- 2790 Vid sin levnads slut. Han började åter
 Bestänka honom med vatten, till dess ordets spets
 Bröt fram ur bröstet. *Sorgsen* skådade
 Den gamle *hjälten* på guldet och *sade*:
 »Jag tackar med ord härlighetens konung,
- 2795 »Den evige fursten för alla dessa
 »Rika skatter, som jag här skådar,
 »Samt för det jag fått före min dödsdag
 »Förvärva dylikt åt mina män.
 »Nu har jag sålt mitt gamla liv
- 2800 »För denna skatt, främjen I nu
 »Folkets tarv; ej får jag vara här längre.
 »Bjuden de stridsberömde efter bålet's brand
 uppkasta
 »En lysande hög på havsudden!
 »Den skall till ett minne för mina män
- 2805 »Resa sig hög på Valudden,
 »Att den sedan må kallas Beowulfs gravhög
 »Av sjöfarande, som föra höga
 »Fartyg från fjärran över vågornas töcken.»
 Av halsen tog sedan den modige konungen
- 2810 En gyllene ring och lämnade den
 Jämte sin guldglänsande hjälm, armring och
 brynja
 Åt den unge spjutkämpen, önskade honom glädje
 av dem.
 »Du är den siste utav vår släkt,
 »Av Vägmundingarne. Alla mina fränder,
- 2815 »De kraftige jarlarna har ödet bortsopt
 »I skaparens skickelse; jag följer dem nu.»

Detta var den gamles sista ord
 Och hjärtetanke, innan han valde bålet,
 De heta eldvågorna. Ur hans bröst gick
 2820 Själen att söka sanningsvittnenas härlighet.

Så hade det hänt den unge mannen,
 Att han till sin sorg fått se den han hade kärast,
 Ligga på marken vid livets slut
 I hjälplöst skick. Även låg hans bane,
 2825 Den hemske jorddraken berövad livet,
 Kuvad i striden. Ej fick den ringlade ormen
 Längre råda över ringskatterna,
 Utan honom borttryckte svärdens hårda,
 Hammarsmida egg, skårade i strider;
 2830 Så att den vittflygande, stillad av såren,
 Föll på marken nära skattehärden
 Och ej längre for flygande genom luften
 Och visade sig om midnätterna,
 Stolt över sina skatter: han föll till jorden
 2835 För denne kämpes kraftiga hand.
 I sanning skulle det — så har jag sport —
 Ha lyckats för få kämpar i landet,
 Även om de vågat varje bragd,
 Att storma fram mot etterfiendens andedräkt
 2840 Eller med händerna antasta ringsalen,
 Om de funnit väktaren vaken
 Bo i högen. Beowulf fick
 Med livet gälta de härliga skatterna;
 Båda hade då nått till slutet
 2845 Av det förgängliga livet. — Sedan dröjde det ej
 länge,
 Innan de stridströga, trolösa stackarne
 Lämnade skogen, tio tillsammans,
 Som förut ej vågat leka med spjuten
 Ut i sin furstes stora nöd;
 2850 Men som nu skamsna buro sköldar

Och stridskläder dit där den gamle låg,
 Samt blickade på Wiglaf. Utmattad satt
 Fotkämpen nära sin herres axlar,
 Sökte väcka honom med vatten; men intet
 hjälpte honom.

- 2855 Ej kunde han på jorden, så väl han än ville det,
 Kvarhålla livet hos spjutfursten,
 Kunde ej ändra herrens *vilja*.
 Guds makt ville i gärningar råda
 Över varje människa, såsom han ännu gör.
- 2860 Då var lätt att få av den unge mannen
 Vredgat tilltal till den vars mod hade sviktat.
 Weohstans son Wiglaf talade
 Med sorgset sinne — såg på okära —:
 »Det kan väl säga den som vill tala sant,
- 2865 »Att den furste, som gav eder dessa skatter
 »Och stridsrustningar, i vilka I här stå,
 »När på ölbänken konungen ofta
 »Gav sina hirdmän, som sutto i salen,
 »Hjälm och brynja, de yppersta han kunde
- 2870 »Någonstädes finna, fjärran eller nära,
 »Att han alldeles onyttigt bortkastat
 »Krigskläderna, då striden nådde honom.
 »Ej hade folkkonungen skäl att yvas
 »Över sina vapenbröder; dock unnade honom
 Gud,
- 2875 »Segrarnas herre, att han ensam hämnades
 »Sig själv med svärdseggen, då hjältekraft krävdes.
 »Jag kunde giva honom blott föga
 »Livsskydd i striden, men sökte likväl
 »Över min förmåga hjälpa min frände.
- 2880 »Sedan jag med svärdet slagit dödsfienden,
 »Blev han allt mattare; elden svallade
 »Svagare ur bröstet. För få försvarare
 »Trängdes kring fursten, då tid var att strida.
 »Nu skall er ätt gå miste om skatters mottagande

- 2885 »Och svärds givande, härligt arvgods,
 »Det kära hemmet. Varje man
 »Utav denna stam skall vandra förlustig
 »Sin njutna landsrätt, när ädlingarne
 »Från fjärran spörja eder flykt,
 2890 »Ert ärelösa dåd. Döden är bättre
 »För varje jarl än ett liv i nesa.»

- Han lät sedan förkunna striden i skansen
 Upp över havsklippan, där jarlaskaran
 Satt med sköldar, sorgsen i hågen,
 2895 Den morgonlånga dagen, bidande båda delarna:
 Den käre mannens sista dag
 Och hans återkomst. Nyheterna
 Förteg föga den som red upp på udden,
 Utan talade sanningsenligt hän över alla:
 2900 »Nu är väder-götarnes givmilde herre
 »Och furste fast på dödsbädden,
 »Vilar på liklägret genom drakens dåd.
 »Bredvid honom ligger dödsfienden,
 »Sjuk av dolksår: med svärdet kunde han ej
 2905 »På något vis giva skräckbringaren
 »Något sår. Weohstans son
 »Wiglaf sitter lutad över Beowulf,
 »Den ene jarlen över den andre döde,
 »Håller *hugtrött*¹⁾ huvudvakt
 2910 »Över ljuv och led. Nu har folket
 »Att vänta örlig, när konungens fall
 »Varder vida känt av *våra fiender*,
 »Franker och friser. Den hårda fiendskapen
 »Mot hugerna började, då Hygelac kom farande
 2915 »Med flotta och här till frisernas land,
 »Där hetvarerna²⁾ kuvade honom i striden,

¹⁾ Eller: vördnadsfullt.

²⁾ En frankisk stam, lat. (C)hattuarii.

- »Vållade genom sin kraft och övermakt,
 »Att brynjekämpen måste böja sig
 »Och föll i hären. Ej gav då fursten
 2920 »Smycken åt sin skara. Sedan dess ha vi aldrig
 »Att vänta välvilja av Merovingen. —
- »Ej heller hoppas jag alls på fred eller tro
 »Av sveafolket: vida blev känt,
 »Att Ongentheow berövade Hreðlingen
 2925 »Hæðcyn livet vid Korpskogen,
 »Då götamännen av övermod
 »Först anföllo Strids-scilfingarne.
 »Snart gav honom Ohteres gamle
 »Fruktansvärde fader ett slag tillbaka,
 2930 »Dödade sjökonungen, befriade sin maka,
 »Den guldbörövade forna jungfrun,
 »Onelas och Ohteres moder,
 »Och förföljde sedan dödsfienderna,
 »Tills de herrelöse med knapp nöd
 2035 »Nådde fram till Korpskogen.
 »Med en väldig här omslöt han sedan svärdens
 »Sårtrötta lämningar, lovade ofta ve
 »Åt den arma skaran natten i ända:
 »Sade, att han om morgonen skulle avliva dem
 2940 »Med svärdets egggar, några på galgar
 »Fåglarna till gamman. Tröst kom åter
 »Till de sorgsne i daggryningen,
 »Då de fingo höra Hygelacs horn
 »Och trumpetens klang, när den gode kämpen
 2945 »Kom tågande i hjälteskarans spår.
- »Detta svears och götars blodspår,
 »Männens stridsstorm var vida synlig,
 »Den fejd dessa folk sinsemellan väckte.
 »Då gick den tappre, sorgtyngde gubben

- 2950 »Med sina stamfränder att söka en fast plats:
 »Fursten Ongentheow begav sig längre uppåt.
 »Han hade sport Hygelacs härtåg,
 »Den stoltes stridskonst, litade ej på motstånd,
 »Att han skulle kunna värja och försvara
- 2955 »Mot de sjöfarande männen sin skatt,
 »Barn och maka, utan den gamle flydde därifrån
 »Tillbaka under jordvallen. Då bjöds förföljelse
 »Under Hygelacs fälthecken efter sveamännen.
 »Hän över skyddsfältet¹⁾ gingo då Hreðlingarne
- 2960 »Och trängde fram till inhägnaden.
 »Där vart Ongentheow, den grånade kämpen,
 »Av svärdens eggar tvingad att bida,
 »Så att folkkonungen måste ge vika för
 »Eofors ensamma kraft. Vilt slog
- 2965 »Honom med vapnet Wonredingen Wulf,
 »Så att av hugget blodet sprang i strömmar
 »Fram under håret. Rädd blev dock icke
 »Den gamle Scilfingen, utan vedergällde straxt
 »Med värre växling detta dråpslag,
- 2970 »När folkkonungen vände sig ditåt.
 »Ej kunde Wonreds raske son giva
 »Den gamle något mothugg, ty denne skar
 »Dessförinnan sönder hjälmen på hans huvud,
 »Så att han måste blodbestänkt böja sig,
- 2975 »Föll till marken: ännu var han ej dödskorad,
 »Utan hämtade sig, fastän träffad av sår.
 »Då lät Hygelacs hårde hirdman,²⁾
 »När hans broder fallit, den breda klingan,
 »Jättars gamla svärd krossa jättars hjälm
- 2980 »Över sköldmuren. Då sjönk konungen,
 »Folkets herde, träffad till döds.
 »Då var det många, som förbundo hans²⁾ broder,

¹⁾ Marken framför fästet.

²⁾ Eofor, Wulfs broder.

- »Upplyfte honom skyndsamt, sedan de fått rum
 »Och fingo råda över valplatsen.
- 2985 »Under tiden plundrade en man¹⁾ den andre,
 »Tog av Ongentheow hans järnbrynja,
 »Hårda häftsvärd och hans hjälm tillika
 »Samt bar den grånades rustning till Hygelac.
 »Denne mottog skatterna och lovade honom
 vänligt
- 2990 »Lön inför folket och fullgjorde vad han lovat:
 »När han kommit hem, vedergällde Hreðels son,
 »Götarnes herre, Eofor och Wulf
 »Denna stridsstorm med överdådiga skatter,
 »Gav dem vardera hundra tusen
- 2995 »I land och flätade ringar — ej hövdes någon
 man på jorden
 »Att tillvita honom denna lön, då de tillkämpat
 sig sådan ära —
 »Vidare gav han Eofor sin enda dotter,
 »Hemmets smycke, till underpant på sin huldhets.
 »Detta är den fejd och den fiendskap,
- 3000 »Det dödshat mellan männen, för vars skull jag
 väntar,
 »Att efter hjältarnes fall de käcka *Scylfingarne*,
 »Sveamännen skola hemsöka oss,
 »Då de få spörja, att vår härskare
 »Nu är livlös, han som fordom skyddade
- 3005 »Skatt och rike mot hätska fiender,
 »Främjade folkets väl och än vidare
 »Övade mandom. Nu är bäst, att vi
 »Med snaraste skåda folkkonungen
 »Och på bålet bringa den man,
- 3010 »Som gav oss ringar. Ej skall blott en del
 »Smälta med den modige, utan hela skatten,
 »Tallöst guld bittert vunnet,
 »Och nu senast har han köpt ringar

¹⁾ Eofor.

- »Med sitt eget liv. Dem skall branden förtära,
 3015 »Elden omsvepa, ej någon jarl bära
 »Ett smycke till minne, ej någon skön kvinna
 »Bära kring halsen en ringprydnad,
 »Utan skall med sorgsen håg, berövad guldet,
 »Ofta, ej **en** gång, trampa främmande land,
 3020 »Nu då härföraren nedlagt sitt leende,
 »Glam och gamman. Därför skall månget
 »Spjut varda morgonkallt, skall bliva fattat
 »Och lyft i handen; ej harpans klang
 »Väcka kämparne, utan den svarta korpen,
 3025 »Lysten efter de stupade, tala mycket,
 »Säga örnen huru gott det var vid måltiden,
 »Då han jämte vargen roffade de fallne.»
 Sådana dystra ord talade
 Den käcke mannen: ej ljög han mycket
 3030 I fråga om ord och öden. — Hela skaran reste sig.
 Sorgsna gingo de med strömmande tårar
 Till foten av Örnudden att skåda undret.
 De funno då på sanden utsträckt livlös
 På sin vilobädd den som i flydda tider
 3035 Givit dem ringar. Då hade sista dagen
 Kommit för den gode, och stridskonungen,
 Väder-götarnes furste, dött en underbar död.
 Dessförinnan sågo de där på fältet
 En sällsammare varelse, den lede ormen
 3040 Ligga mitt emot: den lågande draken,
 Vild och hemsk, var förbränd av glöden.
 Han var femtio fot i längd
 Uppå sitt läger. Han hade haft sin fröjd
 Nattetid i luften och sedan farit ned
 3045 Att söka sin håla: nu var han dödens
 Och njöt ej mer av jordhålorna.
 Bredvid honom stodo bägare och skålar,
 Där lågo fat och dyrbara svärd,
 Uppfrätta av rost, som i jordens famn

- 3050 De vilat där under tusen vintrar.
 Så var då detta ofantliga arv,
 Fornä mäns guld, bundet med trollsånger,
 Att ingen människa finge röra
 Vid ringsalen, om ej Gud själv,
 3055 Den sanne segerkonungen, förunnade vem han
 ville,
 Just den man, som honom gott syntes,
 — Han är *hjältarnes* skydd — att öppna skatten.

Då var skönjbart, att denna färd ej utföll
 lyckligt

- För den som med orätt därinne förvarade
 3060 *Smycken* vid murens fot. Förut hade väktaren
 Dödat en och annan: nu hämnades
 Hårt denna fejd. Underbart är det var
 Den kraftberömde jarlen når slutet
 Av sina levnadsöden, då han ej längre får
 3065 Med sina fränder bebo mjödhuset.
 Så gick det Beowulf, då han sökte bitter strid
 Med bergets väktare: själv visste han ej
 Vad som skulle vålla hans skilsmässa från livet.
 Så hade de frejdade furstarne, som ditlagt skat-
 terna,
 3070 Belagt dem till domedag med djup förbannelse:
 Att den man, som *plundrade* detta fält, skulle vara
 Hemfallen under skuld, inspärriad på osaliga orter,
 Fastjord med helvetesfjättrar och straffad för
 sina synder.
 Ej var han¹⁾ guldgirig: hellre hade han
 3075 Förut skådat herrens huldhet.²⁾

¹⁾ Beowulf.

²⁾ Detta svåra ställe kan även tolkas så:
 Helst hade han aldrig skådat
 Denna av ägaren älskade gulds katt.

Weohstans son Wiglaf talade:

- »Ofta måste många jarl för **ens** skull
 »Lida trångmål, såsom oss vederfarits.
 »Ej kunde vi övertala med något råd
 3080 »Den käre fursten, rikets herde,
 »Att ej angripa den där guldväktaren,
 »Låta honom ligga, där han länge varit,
 »Bebo sitt hemvist till världens ända.
 »Det höga ödet har rått. Den bittert förvärvade
 3085 »Skatten har skådats: för mäktigt var det öde,
 »Som drog hit denne *furste*.
 »Jag var därinne och överblickade alla
 »Husets smycken, då jag fått tillfälle,
 »Och den ej behagliga färden stod fri
 3090 »In under jordmuren. I hast fattade jag
 »Med mina händer en väldig börda
 »Av dyrbara skatter och bar den hit ut
 »Till min konung. Han var då ännu levande,
 »Vid sans och medveten. Sorgsen talade då
 3095 »Den gamle rätt mycket, lät hälsa eder,
 »Bad eder uppföra efter den *döde vännen*¹⁾
 »På bålets plats en reslig hög,
 »Stor och härlig, liksom han varit bland män
 »Den ärorikaste kämpe vida över jorden,
 3100 »Medan han fick njuta borgskatterna.
 »Låtom oss *än en gång* skynda att se
 »Och uppsöka de konstrika *skatterna*,
 »Undren vid murens fot! Jag skall visa vägen,
 »Att I på nära håll mån skåda nog
 3105 »Ringar och guldplåtar. Må båren bliva
 »Genast färdiggjord, då vi komma ut,
 »Och må vi sedan bära vår furste,
 »Den käre mannen, dit där han länge
 »Skall få vila i herrens skydd!»

¹⁾ Handskriften har: 'efter vännens bragder'.

- 3110 Wihstans son, den stridsdjarve mannen,
 Lät sedan bjuda många tappra
 Odalmän, att stridsskarornas herrar
 Skulle från fjärran forsla ved
 Till den godes bål. »Nu skall glöden förtära
- 3115 »— Den mörka lågan växa — kämparnes
 härskare,
 »Som ofta uthärdat järnskuren,
 »Då pilarnas storm, driven av strängarna,
 »Susade över sköldmuren, och spjutet gjorde
 nytta,
 »Följde, fjäderprytt, pilen på hans färd.» —
- 3120 Och nu kallade Wihstans vise
 Son ur konungens följe sju
 De yppersta hirdmän samman kring sig,
 Gick själv den åttonde stridskämpen
 Under fiendens tak. En gick i spetsen
- 3125 Och bar i handen en brinnande fackla.
 Ej blev där då lottning om vem som skulle
 Plundra skatten, när kämparne
 Fingo se en del ligga utan väktare,
 Förgänglig i salen. Föga sörjde någon
- 3130 Över att de skyndsamt buro ut ur högen
 De dyrbara skatterna. Även sköto de draken
 Över klippmuren, läto havet taga,
 Floden famna smyckenas herde.
 Där lastades på vagn en otalig mängd
- 3135 Vridet guld, och ädlingen bars,
 Den grånade kämpen, till Valudden.

- Åt honom uppförde götamännen sedan
 På jorden ett fast och starkt bål,
 Behängt med hjälmar och stridssköldar,
- 3140 Glänsande brynjor, såsom han bett.
 De sörjande hjältarne lade sedan i mitten

- Den frejdade fursten, sin käre herre.
 Sedan började krigarne tända på berget
 Den största av båleldar. Upp ur branden steg
 3145 Vedens svarta rök, susande *låga*,
 Omgiven av verop — vindens brus lade sig —,
 Till dess hon hade brutit benhuset,¹⁾
 Hett i sitt inre. Dystra i hågen,
 Klagade de sin sorg, sin herres död.
- 3150 Och även makan med bundna lockar
 Knöt, bruten av smärta, sorgesång vid sorgesång.
 — — — — —
 — — — — —²⁾
- 3155 — — — Himlen svalde röken.
 Sedan uppförde väder-götarne på *klipputsprånget*
 En gravkulle, som var hög och bred,
 Vida synlig för sjöfarande,
- 3160 Samt upptimrade på tio dagar
 Den stridsdjärves vård, omgävo med en mur
 Brändernas lämningar, såsom de högvise
 Männen kunde finna det värdigast.
 I högen lade de ringar och smycken,
- 3165 Alla de prydnader, som de stridslystne
 Männen förut hade tagit av skatten;
 Lämnade jarlaskatterna i jordens sköte,
 Guldet i gruset, där det ännu lever,
 Så gagnlöst för människorna som det förut varit.
- 3170 Sedan redo de stridsdjärve,
 Inalles tolv ädlingar kring högen,
 Ville klaga sin *sorg* över konungen
 Och i högstämda ord tala om mannen.
 De prisade högt hans jarlaväsen
- 3175 Och hans manliga dåd, såsom det höves,

¹⁾ = kroppen, skelettet.

²⁾ Av 8 halvverser kunna endast fragment läsas i handskriften.

Att man med ord ärar sin vän och herre,
Älskar honom av hjärtat, när han skall bort
Och skiljas från sin förgångliga kropp.
Så sörjde götarnes kämpar,
3180 Hirdkamraterna över härskarens *fall*,
Sade, att han varit den givmildaste
Och mannablidaste, folkvänligaste
Och mest lovlustne konung i världen.



Förteckning över i texten förekommande egennamn.

(Svenska namnformer stå inom parentes.)

Beanstan, Brecas fader.

Beowulf, dansk konung, Scylds son.

Beowulf, götisk hövding, sedan konung, diktens hjälte.

Breca, av *Brondingarnas* stam, tävlade med Beowulf i simning.

Dæg-hrefn, hugisk (frankisk) krigare, dödades av Beowulf.

Eadgils (Aðils), svensk konung, Ohteres son.

Eanmund (Emund), svensk prins, Ohteres son.

Ecglaf, Unferðs fader.

Ecgtheow, göt, konung Hreðels måg, Beowulfs fader.

Ecgwela, en av Scyldingarnas stamfäder.

Eofor (bet. vildgalt), göt, dödade sveakonungen Ongentheow.

Eomær, son till merciske konungen Offa.

Eormenric (Jörmunrek), konung över goterna.

Finn, konung över jutarne, en nordfrisisk stam.

Fitela (Sin-fjöttele), Sigmunds son och systerson.

Folc-walda, konung Finns fader.

Freawaru, konung Hroðgars dotter, förmäles med Ingeld.

Friserna vid Nordsjöns sydöstra hörn voro a) nordfriser, som under konung Finn kämpade mot danerna; b) västfriser, som jämte frankerna besegrade Hygelac.

Froda, strids-bardernas konung, Ingelds fader.

Garmund, engelsk (mercisk) konung, Offas fader.

Gepider, germansk folkstam, boende vid Weichsels mynning.

Grendel, troll, som hemsökte salen Hjort, dödades av Beowulf.

Guðlaf, dansk krigare, deltog i tåget mot friserna.

Götar är här = västgötar. De kallas även sjö-götar och vädergötar (jfr. Väderön).

Hæreð, drottning Hygds fader, Hygelacs svärfader.

Hæðcyn, konung över götarne, Hreðels näst äldste son.

Halga (Helge), danakonungen Hroðgars yngre broder, Hroðulfs fader.

Hama (Heme), tysk hjälte, rövar Brisinga-smycket.

Healfdene (Halfdan), scyldingakonungen Beowulfs son.

Heardred (Hårdråde), konung över götarne, Hygelacs son.

Heaðolaf, av Wylfingarnas stam, dödades av Ecgtheow.

Helmingar. Till denna stam hörde Hroðgars drottning Wealhtheow.

Hemming, frände till engelske konungen Offa.

Hengest, dansk anförare i kriget mot friserna.

Heorogar, danakonungen Healfdenes äldste son.

Heorowearð (Hjorvard), den sistnämndes son.

Herebeald, götakonungen Hreðels äldste son, dödades av våda av sin yngre broder Hæðcyn.

Heremod (Hermod), dansk konung.

Hereric, frände till götakonungen Heardred.

Hetvarer, lat. Hattuarii, frankisk stam vid nedre Rhen.

Hildeburg, Hocs dotter, Hnæfs syster, gift med frisernas konung Finn.

Hnæf anför danskarna i tåget till friserna.

Hoc, Hnæfs och Hildeburgs fader.

Hondscio, en göt, dödades av Grendel.

Hreosnaberget, sannolikt en udde på gränsen mellan Svea- och Götaland.

Hreðel, Svertings son, konung över götarne.

Hreðric, danakungen Hroðgars son.

Hroðgar, Healfdenes son, konung över danerna.

Hroðmund, den sistnämndes son.

Hroðulf (Rolf [Krake]), Halgas son, konung Hroðgars brorson.

- Hrunting*, kämpan Unferðs svärd.
- Huger*, en frankisk stam, deltog i striden mot Hygelac.
- Hunlafs* son, dansk kämpe.
- Hygd*, götakonungen Hygelacs gemål.
- Hygelac* (Huglek), Hreðels yngste son, konung över götarne.
- Ingeld* (Ingjald), strids-bardernas furste, förmäld med Freawaru.
- Ingviner* (Ynglingar) kallas öst-danerna.
- Jutar*, nordfrisisk stam.
- Nægling* heter Beowulfs svärd.
- Offa*, engelsk (mercisk) konung, förmäld med Thryð.
- Ohtere* (Ottar), Ongentheows son, konung över svearne.
- Onela* (Åle), den sistnämndes broder och efterträdare.
- Ongentheow* (Anganty), de båda sistnämndes fader, sveakonung.
- Oslaf*, dansk krigare, deltog i tåget mot friserna.
- Scede-land*, *Sceden-ig*, lat. Sca[n]dinavia, Skåne; nyttjas om hela danariket.
- Scef*, eng. sheaf = kärve, diktad stamfader till Scyldingarne.
- Scyld* (Sköld) säges vara den sistnämndes son.
- Scylfingar* (Skilfingar), svearnes kungliga familj.
- Sigemund*, son till Wæls, Fitelas fader och morbroder.
- Strids-barder* = longobarder, som en tid bodde v. om Elbes nedre lopp.
- Strids-rämer*, möjligen = raumarne i Norge.
- Sverting*, götakonungen Hreðels fader.
- Thryð*, den engelske konungen Offas gemål.
- Unferð*, dan, anställd vid Hroðgars hov.
- Wægmundingar*, svensk-götisk släkt.
- Wæls*, Sigemunds fader, Välsingarnas stamfader.
- Wealhtheow*, konung Hroðgars gemål, av Helmingarnas stam.
- Weland* (Valund), den konstfärdige smeden.
- Wendler*, invånare i Vendel å Jutland.
- Weohstan* l. *Wihstan*, Wiglafs fader.
- Wiglaf*, Weohstans son, av Wægmundingarnas ätt.
- Widerygd* var måhända en av strids-bardernas kämpar.
- Wonred*, fader till Wulf och Eofor.

Wulf, en göt, Wonreds son, kämpade mot Ongentheow.

Wulfgar, en hövding i Vendel, lydande under Hroðgar.

Wylfingar, sannolikt en stam av östgötar.

Yrmenlaf, Åsc-heres yngre broder.

Ålf-hera, göt, Wiglafs frände.

Åsc-hera, dan, Hroðgars rådgivare, dödas av Grendels moder.

Nytt bibliografiskt arbete!

G. WINGREN:

Svensk dramatisk litteratur

under åren 1840—1913.

BIBLIOGRAFISK FÖRTECKNING

Med en inledning

av

Bibliotekarien D:r O. Wieselgren.

»En roman, innehållande gyllene frukter av ett långt livs erfarenhet och tankar över människors öden och livsmål.»

WILHELM RAABE:

HUNGERPRÄSTEN

Översättning fr. tyska originalets 34:de upplaga.

Med en inledn. av Lektor *E. Grip*.

Pris kr. 3: 75.

»— — Den skildrar naiva, hjärtegod, känslofulla och oreflekterade naturer på ett sätt, som en långt mera fulländad teknik och en långt starkare berättarkonst icke skulle förmå.»
Docenten F. Bööck i Sv. Dagbl.

»— — I Tyskland ställes Raabe i jämbredd med sin något äldre samtida Gustav Freytag, dock utmärka sig hans romaner och berättelser för mera värme och känslighet. Han företer också åtskilliga likheter med Dickens, som nog utövat stort inflytande på hans författareskap.»

Aftonbladet.

»— — Boken försvarar sin plats i varje boksamling, på varje julbord och tillönskas även i Sverige många upplagor.»

Sv. Morgonbl.

Under den gemensamma titeln

Uppsala den 6—8 Nov. 1914

ha nedanstående 3 småskrifter
utkommit:

- 1) *ERIK STAVE*, Profeternas politiskt-sociala förkunnelse sådan den uppfattats och sådan den är. Föredrag vid ärkestiftets bibelsällskaps sammanträde den 7 Nov. 1914. Pris 40 öre.
- 2) *LUDVIG STAVENOW*, Gustaf Adolfsminnet och det nuvarande världsläget. Högtidstal vid minnesfesten i Uppsala universitets aula den 6 Nov. 1914.
FRANZ RENDTORFF, Gustaf Adolfsföreningarnas betydelse och uppgift. Pris 50 öre.
- 3) Tal och predikningar af *biskop Gez. von Schéele*, d:r *L. G. Abrahamsson*, domprosten *H. Lundström*, biskop *G. Billing*, ärkebiskop *N. Söderblom*. Pris 1 kr.

F. C. Askerbergs Bokförlagsaktiebolag
UPPSALA.



32101 071985301

Två högaktuella böcker!

HARALD HJÄRNE:

*Östeuropas kriser och
Sverges försvar.*

Politiska utkast. Pris kr. 4: 25.

*Från försvarsstriden
1914.*

Tillägnad Uppsala Universitets
fosterländska ungdom.

Pris kr. 2:—.

F. C. ASKERBERGS BOKFÖRLAGSAKTIEBOLAG
Uppsala.

